

Déli Hírlap

A bánsági magyarság naplaja, mely a kora reggeli órákban jelenik meg a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével

Dr. VUCHETICH ENDRE
vezetésével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

TIMIȘOARA

I, Bratianu-tér 3.

A Timis-Torontal-i törvényszék időszaki lapok nyilvántartásában történt bejegyzés száma: 83 (Dos. No. 934/1938.) Telefon: 28-10.

Dr. VARNAY ELEMÉR
felelős szerkesztő.

Hollandia a háború ötödik napján meghódolt a német fegyverek előtt

A holland hadsereg főparancsnoka elrendelte a fegyverletételt. Hága, Rotterdam és Amszterdam német kézre került. Vilma királynő és a kormány Londonba menekült

A németek megkerülik a Maginot-vonal északi szárnyát

A Radar hírszolgálati ügynökség jelentései

Berlinből jelentik: A Führer főhadiszállása közli a legfőbb véderő főparancsnokság jelentését. A Hollandia nevű erőd megadta magát, mert nem tudott eredményesen védekezni a kétségtelen fölénybe lévő szárazföldi és légi haderőkkel szemben. Belgiumban hadosztályaink, amelyek a visszavonuló ellenséget üldözik, elérkeztek azok állásai elé. Namur és Givet között átkelünk a folyón és annak nyugati partján visszavertük a francia motorizált csapatok támadását. A német légi erő egységei is részt vettek a harcban és számos páncélos harcocsit semmisített meg. Sedan környékén csapataink a légi haderővel való együttműködés folytán

benyomultak a Maginot-vonal északnyugati meghosszabbított részébe.

A franciák ellentámadásai sikertelenek maradtak és súlyos veszteségekkel végződtek. A Saar vidék hadszínterén Schöne Hans főhadnagy egy gyalogezreddel kitüntette magát az egyik előretört fontos támaszpont elleni támadás során. A

légi haderő hadműveletei tegnap érték el tetőpontjukat az ellenséges vonalak mögötti utak és vasutvonalak erőteljes bombázásával, ugyancsak az állomások elleni támadásokkal. Az ellenség megkísérelte, hogy jelentős légi egységei harcra dobásával megakadályozza tevékenységünket, ez a kísérlet azonban sikertelen maradt és nem tudták korlátozni légi tevékenységünket. Az egyik körzetben hatvan angol és francia repülőgépet lőttünk le és az ellenség összes vesztesége március 14-én mintegy 200 repülőgép. Ebből 170-et légi harcban, 17-et légelhárító tüzérégységünk lőtt le, a többieket a földön semmisítettük meg. Harmincöt gépünk nem tért vissza kiindulási pontjára. Amint korábban jelentettük, két cirkáló és egy torpedórombolót bombatalálat ért és elsüllyedt. Egy másik cirkáló súlyosan megrongálódott, ugyancsak egy 29 ezer tonnás kereskedelmi hajó is.

Narvik környékének védelméért a harc tovább folyik.

Hollandia

A holland hadsereg letette a fegyvert

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda jelentik: A holland főparancsnokság Rotterdam megadása, valamint Utrecht és Hága küszöbön álló elfoglalásának hatása alatt,

az egész holland hadseregnek megparancsolta a fegyverletételt.

Csak a Zeeland tartományban levő csapatok harcolnak tovább, ezek azonban csak néhány napig tarthatják magukat, amíg a német csapatok a

tartományt megszállják. Ezzel a Németország ellen provokált holland háború ötödik napján egész Hollandia behódolt a német csapatok előtt — jejezi be jelentését a Német Távirati Iroda.

Brüsszelből jelentik: A Havas-ügynökség jelentik: Kedden este 8 órakor a holland rádió Vinkelmann holland főparancsnok felhívását közvetítette, illetve azt a parancsot, amelyet a hadseregnek adott ki, hogy Rotterdammal és Utrechtnél szüntessék be a harcot.

Szerdán reggel a németek bevonultak Hágába

Párisból jelentik: A holland követség a következő hivatalos jelentést adta ki. A holland hadsereg főparancsnokság felhívást intézett a csapatokhoz, amelyben

elrendelte a fegyverletételt és az ellenségeskedések beszüntetését.

Zeelandban a harc tovább folyik. A határozatot május 14-én az éjjeli órákban hozták, mivel az ellenséges csapatok elfoglalták Rotterdammot és így nyitva állott az út a német csapatok zöme előtt. A helyzet

a vízi védőművekre is veszélyessé vált. Ilyen körülmények között az ország rombadöntésének elkerülése érdekében a hadsereg főparancsnokság belátta, hogy minden ellenállás hiábavaló és beszüntette a harcot. A Londonban székelő holland kormány határozata értelmében, Hollandia és Németország között a hadiállapot továbbra is fennáll.

WINKELMANN HOLLAND TABORNOK
KIÁLTVÁNYA

Winkelmann tábornok, a holland hadsereg

főparancsnoka kiáltványt intézett a holland néphez a fegyverletétel ügyében. A kiáltvány a következőket tartalmazza.

A fegyverletételt május 14-én, a késő délutáni órákban határoztuk el, amikor nagyszámú ellenséges csapatoknak sikerült áthatolni a Moider tavon, amikor Rotterdamot elfoglalták, és ennek következtében az ország szíve felé megnyitottak az utak és a vízművek mögött álló holland csapatokat az a veszély fenyegette, hogy hátra támadják őket. Ilyenformán minden ellenállást fel kellett hagyni. Az Angliában működő holland kormány határozata folytán a hadiállapot Hollandia és Németország között továbbra is fennáll. A holland főparancsnok kiáltványa csakis a szárazföldi csapatokra vonatkozik, a zeelandi tartományban küzdő csapatok kivételével és nem vonatkozik ez a tengeri hadereire.

A HOLLAND KORMÁNY LONDONBANI TETTEI ÉS SZÉKHELYÉT

Londonból jelentik: Brit katonai körökben kijelentik, hogy a helyzet Délhollandiában, ahol a németek meg nem szűnő támadások közben előnyömlenek, rendkívül komoly. Belgiumban a szövetségesek a belga hadsereggel együttesen harcolnak Brüsszel megvédéséért. A harc még csak az első fázisába ért és két-három napig a helyzet még tisztázatlan marad. Ahhoz nem fér kétség, hogy

a legnagyobb szabású csata van kifejlődőben, amely Brüsszeltől keletre folyik majd le.

Párisból jelentik: A párisi holland követség jelentik: A holland hadsereg egy részét Belgiumba szorították. Ezeket az egységeket haladéktalanul összegyűjtik és ezek fogják az új holland haderő magvát alkotni, amelynek létrehozatalát a Londonban levő holland kormány elhatározta.

Londonból jelentik: A holland kormány máától kezdve Londonban fejt ki működést és a londoni holland követ kijelentése szerint a holland kormánynak külön várost jelölnek ki majd Angliában épp úgy, mint a lengyel kormány számára Franciaországban Angerst jelölték ki.

ZEELANDDAL MEGSZAKADT AZ ÖSSZEKÖTTETÉS

Londonból jelentik: Weniger tábornok, a hága: német követség légügyi attaséja a hilversumi holland rádió útján három üzenetet küldött német nyelven és felkérte a hallgatókat, hogy ezeket továbbítsák a német hatóságoknak.

Az első üzenetet Ribbentrop külügyminiszter számára küldötte

és ebben bejelentette, hogy kedden este 7 órakor a holland hatóságok értesítették őt arról, hogy a holland haderő a zeelandi tartomány csapatainak kivételével

megadta magát.

Winkelmann holland tábornok megbízott kiküldetését kéri Hágába, ahol a rend és biztonságot illető kérdéseket megbeszélhetik. A második üzenet szerint

Zeeland tartománnyal az összeköttetés megszakadt.

Néhány perc múlva leadták a harmadik üzenetet, amely a következőket tartalmazza: A német légi haderő főparancsnokához! Sürgős! A holland főparancsnok értesített, hogy dacára annak, miszerint a holland hadsereg este 7 órakor letette a fegyvert, Heldert este fél 9 órakor a német haderő bombázta.

Németország a holland partokról fenyegeti Angliát

A Messagero hangoztatja, hogy a holland és belga partvidékek német kézbe kerülése következtében

Anglia közvetlenül fenyegetve van.

Ez a fenyegetés, amely Angliát szíven találhatja a legfontosabb esemény ebben a háborúban. A legközelebbi napokban, amikor a Maas folyó mentén kifejlődik a szövetségesek és a németek haderői közötti óriási csata,

könnyen lehetséges, hogy Németország szíven találja Angliát,

hogy megkisérelje a halálos döfést.

**VILMA KIRALYNŐ DÉLAFRIKABA
UTAZIK**

Londonból jelentik: Smuts délamerikai mi-

Tizezer holland katona esett el

Londonból jelentik: A Reuter ügynökség jelenti: Az alatt, amíg a németek tárgyalásokat folytatnak Hollandia legnagyobb részének megszállása céljából, a belgák ellenállása és a szövetséges csapatok ellentámadásai mind nagyobb méreteket öltenek.

A zeelandi holland csapatok tovább folytatják a harcot

és a németek jelentése szerint ezek már nem állanak a holland főparancsnok vezénylete alatt. A londoni holland követség hivatalos közlemé-

nisztereinek tegnap bejelentette a parlamentben, hogy

Vilma holland királynő és kísérete Délafrikába fognak utazni,

ahol huzamosabb időt fognak eltölteni. A királynő Holland-Indiába akart utazni, azonban az angol kormány ezt ellenezte. A brit kormány azon az állásponton volt, hogy a Holland-Indiának nyújtott angol segítség ellenértékeképpen

a királynő vegye rá a délafrikai angol-ellenes bűnöket, hogy álljanak Anglia oldalára.

Ezt a célt szolgálja a királynő délafrikai útja. A kormány a királynő lakóhelyéül Johannesburgot, vagy Pretoriát ajánlotta fel. Először Fokvárosról volt szó, de a királynő ezt azzal utasította vissza, hogy nem kívánhatják, hogy az egykor holland gyarmaton települjön le. Az angolok ugyanis 1906-ban anektálták Fokvárost.

nye is megállapítja azt a tényt, hogy a hadilápot Hollandia és Németország között továbbra is fennáll.

Winkelmann tábornok jelentette, hogy Rotterdam városa és több más város is rendkívül sokat szenvedett és

10 ezer holland katona, valamint polgári személy esett el a harcban és a légitámadások során.

Ezen tények miatt hoztam meg határozatomat — jelentette ki a tábornok.

Belgium

A német csapatok elérték a Maas-folyót

Berlinből jelentik: A német hadvezetőség jelentése szerint a német csapatok Namur és Givet között elérték a Maas-folyót. Az ellenséges haderőket a dylei állásokba vetették vissza.

A Maas a belga-francia határ mentén a Maginot-vonal meghosszabbítását képezi észak felé.

Ezt a vonalat a franciák hosszú munkával erősítették meg. A franciák a háború kitörése óta Havrotól délre, Luvain felé, egészen Antverpenig valóságos erődítmény. Ezzel kapcsolatban né-

met mértékadó helyen hangsúlyozzák, hogy a francia és belga kormányok és nagyvezérkarok között szoros együttműködés állhatott fenn már jóval a háború kitörése előtt és megegyezést létesítettek az erődítmények kiépítésének módjára.

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda jelenti: A Charleil—Sedan szakaszon az ellenség tegnap nagyszámú francia vadászpilótát vetett harcba, de ezek nem érték el sikert. A német vadászgépek 69 ellenséges repülőgépet lelőttek.

Három francia város német kézen

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda haterő jelentésében részletesen ismerteti a helyzetet és többek között a következőket mondja: A nyugati hadművelet áttekintése során megállapítható, hogy az eddigi események szerint a franciáknak és angoloknak nem sikerült a holland szövetségesüket támogatni. Úgy a holland, mint a belga hadseregeket visszavetettük, úgy, hogy

a németek most már az angol-francia főerőkkel jutnak érintkezésbe.

Számítani lehet rá, hogy a nagyobb harcokra most kerül a sor. Súlyos harcokra van kilátás, amely elé azonban bizalommal tekint a német nép.

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda közli: A német csapatok Dél-Belgiumban hatalmas előnyomulást tettek és ennek következtében elfoglalták a francia Dinant, Givet és Sedan városokat.

Francia repülők német nyílt városokat bombáztak

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda jelenti: Katonai szempontból teljesen igazolatlan ellenséges

bombatámadások érték hétfőn éjjel Nyugat-németország több nyílt városát,

ahol polgári személyek is meghaltak. Linichben a Mertens-szálloda elpusztult. Itt kilenc személy esett áldozatul az ellenséges bombáknak. Ezenkívül egy gyógyszerárát is bombatalálat ért és a gyógyszerész felesége meghalt. Essen környékén három házat rongáltak meg a bombák és két bányászcsalád fedél nélkül maradt. Egy Aachen elleni támadás során egy gyermek meghalt.

Berlinből jelentik: Az a hadtestparancsnok, a kinek vezetése mellett Lüttichtet a német csapatok elfoglalták, tegnap megtekintette a város helyőrségét és köszönetét fejezte ki a csapatoknak. Egyes erődök még a belgák kezében vannak és egész nap lötték a fellegrát, valamint a város északi részét. A citadellában, mintegy ezer belga hadifogoly tartózkodik. A németek a bombázás következtében veszteséget nem szenvedtek.

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda jelenti, hogy a Maas folyó nyugati partján már május 13-án elesetek a Lantin és Loucien erődök, a tancremonti erőd pedig a nehéz tüzérség ágyúzása következtében beszüntette a tüzelést. A namuri vár két erődjét is elfoglalták.

Belgium 17-től 35 éves korig minden férfit fegyverbe hívott

Brüsszelből jelentik: A május 14-én este kiadott belga jelentés ezeket tartalmazza: Május 13-ról 14-re virradó éjszaka a belga haderők a legteljesebb rendben és veszteség nélkül foglalták el azokat az állásokat, amelyeket az előre kidolgozott hadműveleti tervek alapján kijelöltek és ahol

beleolvaadtak a szövetségesek hadseregébe.

Namur a német mechanizált csapatok és a bombázó repülőgépek hatalmas támadásainak ellenáll. Repülőink sikeres felderítéseket hajtottak végre. Május 13-án a belga motorizált egységek és a lovas-hadosztály fényes sikereket értek el a gettei zónában

Brüsszelből jelentik: A nemzetvédelmi minisztérium ma reggel

felhívta az összes 17—35 éves férfiakat, hogy azonnal siessenek a zászlók alá.

A közlemény hangoztatja, hogy Namur és Antwerpen erődítményei sértetlenek. Minden ellenkező híradással szemben a lüttichi erődök is tartják magukat és csak egyetlen erőd került német kézre. A belga csapatok az Antverpentől Louvainig húzódo védelmi vonalban harcolnak.

Brüsszelből jelentik: A belga fővárosban tegnap háromszor volt légiriadó.

A menekültek özönlése a hadszíntérről a főváros felé egyre tart.

Az Egyesült Államok nagykövete kijelentette, hogy a nagykövetség nem költözik el Brüsszelből.

A NÉMET CSAPATOK GYORS ELŐNYOMULÁSA PÁRATLAN A HADI-TÖRTÉNELEMBEN

Párisból jelentik: Május 15-én a következő francia hadijelentést adták ki: Belgium középső részében Gebloux környékén az ellenség tankrohamot intézett, amelyre válaszoltunk és visszavertük az ellenséges tankokat. A Maas partján Namurtól a Chiers folyó összefolyásáig az ellenség fokozta erőfeszítéseit és itt a harc még tart. Az angol és francia légi haderők szoros együttműködésben nagy eréllyel léptek közbe. A front többi részéről nincs jelentésváló.

Párisból jelentik: A Havas ügynökség a következő helyzetképet jelenti Belgiumból: A német hadsereg hatalmas előretörése komoly helyzetet teremt. A tudósító véleménye szerint

a német csapatok arra törekzenek, hogy Brüsszel irányába haladjanak előre és ezt a lehető legrövidebb idő alatt akarják végrehajtani.

A támadást erős légitevékenységgel, tüzérségi harcral, páncéllkocsik bevonásával hajtják végre, olyan mértékben, amely páratlan a történelemben. A szövetséges csapatok a Maas és a Sambre folyók mögött erősen készülődnek, hogy szembenézzenek a német haderő hatalmas támadásával.

Párisból jelentik: Belgiumban a Maastól keletre az ellenség két helyen megtámadta az arcvonalat, az ellenséget azonban visszavertük és a németek sok harci kocsit vesztek. Namurtól délre a németek megkísérelték az átkelést a Maase-folyón. A harcok itt még folynak. Légi haderőnk bombázta a német hadtápvonalakat és csapatokat. A légi ütközetek során 15 német repülőgépet lelőttünk.

PÁRIS JELENTI: A HELYZET KOMOLY, DE MÉG NEM DRÁMAI...

Párisból jelentik: A németeknek sikerült kedden Dinanttól északra és Sedantól délre

több ponton átlépni a Maas folyót.

A szövetségesek ellentámadása, amelyet a légi haderő erélyesen támogatott, visszavonulásra kényszerítette az ellenséget és óriási veszteségeket okozott. A harc tovább folyik.

Valamennyi párisi lap beszámol a Lüttichtől a Moselig terjedő ütközet különféle híreiről. Közik, hogy

a német támadás az egész vonalon fokozódó hevességgel folyik.

A francia nemzetvédelmi miniszter nyilatkozatát valamennyi francia lap részletesen közli. A francia katonai szakértők fontos tényezőnek tartják, hogy a szövetséges csapatok teljes erővel megjelejenek Lüttichtől északra és keletre.

CORSO mozi

Ma szenzációs premier:

Alexander Graham Bell

a telefon feltalálója

A főszerepekben: LORETTA YOUNG,
DON AMECHE, HENRY FONDA

A tudomány hőstetteit vetíti elénk ez a film.

A Paramount hirodó premierje.

A Petit Parisien szerint a következő huszonnégy órában kifejlődik a nagy csata. A cikk szerint

a helyzet komoly, de még távolról sem drámai,

mert a szövetségesek csapatai még teljesen érintetlenek.

Párisból jelentik: Reynaud Paul szerdán kihallgatáson fogadta Bullitt amerikai Egyesült Államok követét és Ronald Campell brit követet. A kora délutáni órákban ugyancsak kihallgatáson jelent meg Kleffens holland külügyminiszter, Dyshoorn holland nemzetvédelmi miniszter és Welter holland gyarmatügyi miniszter is.

Párisból jelentik: A Havas hírszolgálati iroda jelenti: A francia képviselőházat csütörtökre összehívták.

KÉTEZER HARCIKOCSI ORIÁSI CSATAJA

Londonból jelentik: Az Evening Standard jelentése szerint

a világ legnagyobb csatája dúl a gépesített egységek között

a Zuider Zee és a Mosel közti 150 mérföldes földszíven. Több, mint 2000 angol-francia-belga és német harci kocsis küzd itt egymással.

Londonból jelentik: Az angol fővárosban élő belga körök azt az értesítést kapták, hogy a brüsszeli rádió közvetítő állomása, amely a fővároson kívül van „valahol Belgiumban”

bombatalálata következtében megszűnt működni. A brüsszeli stúdió érintetlen. Remélik, hogy a belga rádiószolgálat rövidesen ismét megindul.

Londonból jelentik: A miniszterelnökség az alábbi fontosabb miniszteri megbízásokat közli: Dominiungyi miniszter Caldecot Viscount, légifegyverkezési miniszter Beaverbrook és háborús gazdasági miniszter Dalton.

Lapzárta

Szerdán reggel fél 8 óra óta a német rádióállomások az egyes hírszolgálatok után állandóan felhívást intéznek Belgiumhoz francia és flamand nyelven, hogy adja meg magát és kövesse Hollandia példáját. A felhívásban a német rádió emlékeztetőbe idézi a belga népnek a mostani hadműveletek kitörésekor közzétett német memorandum ama megállapítását, hogy Németország Belgium területi sérthetlenségét tiszteletben tartja.

★

A belgrádi Politika című lap szerint a jugoszláv lapok egy görög távirati ügynökség magánjelentését közlik, amely szerint a moszkvai rádió kedden este a következőket közölte: A szovjetkormány jegyzéket adott át az angol, francia és német kormányoknak. A szovjet kormány ebben a jegyzékben közölte mindhárom kormánnyal, hogy közvetlen érdeke van a Balkán békéjében és a balkáni államok semlegeségének fenntartásában. Bármiféle akció a délkelet-európai államok status quoja ellen a szovjetkormány szembeszállását vonná maga után.

★

Vilma királynő kedden este közvetlenül Winkelmann tábornok ismeretes kijelentése előtt kiáltványt intézett a holland néphez. A kiáltványban bejelentette, hogy a királyi ház és a kormány tagjai Londonba tették át székhelyüket és a további katonai döntéseket teljhatalommal a holland haderők főparancsnokságára bízza. Annak a reményének adott kifejezést, hogy Isten segítségével sikerül visszakapni Hollandiát.

★

Jól informált német körökben olyan hírek bukkantak fel, amely szerint Jugoszlávia és a Szovjet között tárgyalások folynak katonai szövetség gyors megkötése érdekében.

★

A norvég főparancsnokság közlése szerint a szövetséges csapatok megszállták Norvégiában Ekevegaardsmoent, továbbá az Oey fjordot és Revianget körülvevő utakat. A norvég csapatok pedig elfoglalták a Vasthal hegységet és utat törtek maguknak déli irányban a Bukhedalen hegységbe. A németek kénytelenek voltak itt dél felé visszavonulni

★

A Popolo di Roma szerint az abessziniai olasz gyarmat déli szomszédságában elterülő Kenja angol gyarmaton különböző rendkívüli katonai intézkedést hajtottak végre. Az összes szabadságot tartalmazókat katonai szolgálatra hívták be.

★

A Regime Fascista szerint a jugoszláv fővárosban elterjedt annak híre, hogy Olaszország és a Szovjet között megegyezés jött létre a balkáni béke fenntartása érdekében.

Ejjel, nappal

ki vannak téve fogaink és szánk a baktériumok káros és bomlasztó hatásának; épp ezért csak egy baktériumölő, antiszeptikus szájvíz — ilyen az ODOL — teszi eredményessé a szájápolást és nyújt biztos védelmet. Használjon a mindennapi szájápoláshoz ODOL szájvizet, — az egészség védelmezője.

ODOL

Narvikot hősiiesen védik a német csapatok

Anglia elvesztette az északi ércháborút.

Berlinből jelentik: A DNB jelenti, hogy a német tengerészek újabb norvég hadihajókat fogtak el a norvég partok mentén. Ezeket a hajókat német személyzettel látták el és szolgálatba helyezték.

Stockholmból jelentik: A Német Távirati Iroda jelenti: A Stockholms Tidningen Narvik környéki tudósítója jelenti, hogy a norvégok maguk is elismerik, miszerint a német helyőrség katonai szem-

pontból teljesen korrekt módon viselkedik a lakossággal szemben. A németek hősi ellenállást fejtenek ki a számbelileg nagyobb ellenség szemben.

Anglia elvesztette a narviki ércháborút

és ezért a német alpesi vadászok, akik elszigetelten harcolnak Narvik környékén, eleget tettek megbízatásuknak.

(Rador.)

Olaszország háboruba lépése bármely órában várható

öt újabb korosztályt behívtak.

A tüntetések hatalmas méreteket öltenek Rómában

Rómából jelentik: A szenátus szerdai ülésén a közlekedésügyi miniszter a költségvetési vita során beszédet mondott, amelyben feltárta, hogy az olasz tengeri kereskedelem milyen károkat szenvedett a háború kitörése óta. A miniszter bejelentette, hogy 1939 szeptember óta, 1940 áprilisáig

2449 esetben kutattak át olasz kereskedelmi hajót.

Az olasz kereskedelmi gőzösökről eddig 15 ezer postacsomagot, 32 ezer tonnaárut, 20 ezer csomagot koboztak el. 759 utast patraszállítottak az ellenőrző közegek. Az Olaszországnak okozott károkkal kapcsolatban feltárta még a közlekedésügyi miniszter, hogy hét olasz hajót elsüllyesztettek az Északi tengeren és 34 ember a hullámokba veszett.

Rómából jelentik: Lord Hardwicke, a lordok házának tagját hétfőn este az egyik római éjszakai mulatóban pofonították, mert az asztalról ledobott egy angolellenes röpiratot. Hardwicke lordot ezután két órán át visszatartották a rendőrségen, azzal az indoklással, hogy iratai nincsenek rendben. A lord Mussolini Bruno barátja és hosszú időn át az angol-olasz barátság kimélyítésén fáradozott.

Rómából jelentik: A török lapok a Stefani-iroda jelentése szerint csak igen kis terjedelemben felelkeznek az Olaszország ellen foganatosított blokádintézkedésekkel. A Stefani-iroda azonban rámutat arra, hogy a török közvéleményre rendkívül mély benyomást tett az Olaszország elleni blokádintézkedés.

Londonból jelentik: Az Evening Standard közli Rómából, hogy tovább folytatódott az angol és franciaellenes tüntetések. A tüntető egyetemi hallgatók megjelentek a Palazzo Venezia előtt,

Mussolini kijött az erkélyre és magasra tartott karral biztató mosollyal üdvözölte a diákságot.

Az egybegyűlték Eljen a Duce. Le a demokrata álamokkal kiáltásokkal továbbvonultak.

Az olasz fővárosból érkezett hírek szerint

a kormány elrendelte öt újabb tartalékos korosztály bevonulását,

valamint bevonulni kötelesek a jelenleg szabadságon levő katonák is.

Párisból jelentik: A francia lapok feszült figyelemmel kísérik a Lüttich és a Mosel közötti harc szakaszait. A Petit Parisien azt hiszi, hogy a csata

csak akkor fog teljes mértékben kifejlődni, ha a Maas folyó partján szembe kerülnek az ellenséges haderők, amire

a legközelebbi 24 órában kerülhet sor.

Az angol és francia hadsereg még érintetlen és az utóbbi napok harcai csak a két hadsereg elővéd harcainak tekinthető.

A L'Oeuvre szerint Németország azt hiszi, hogy most érkezett el a pillanat az olasz közbelépésre. Előbb még korai lett volna, a nagy csata után azonban már késő lenne.

Az Excelsior azt írja, hogy szavahihető forrásból származó információk szerint

Olaszország hadbalépése Németország oldalán most már kétségtelen.

Csak az a kérdés, hogy Mussolini mikor határozza el magát a szövetségesek blokádja miatti háborúra, hogy így vonja az olasz hadseregére Délfranciaországban a francia haderő egy részét. Ez a „megiepetés” rövidesen be fog következni.

Moszkvából jelentik: A DNB politikai körök figyelme az Olaszország és a nyugati hatalmak közötti kapcsolatok rosszabbodása felé fordul, de nagy érdeklődéssel kísérik a holland-indiai gyarmatok, valamint Amerika állásfoglalását az európai háborúval kapcsolatban is. Valamennyi lap közli az olaszországi angolellenes tüntetéseket, valamint Japán állásfoglalását a Holland-Indiát fenyegető veszéllyel szemben, annál is inkább, mert a Csendes Óceánon bármilyen változás kihatással lehet Szovjet-Oroszország állásfoglalására. A Pravda élénken foglalkozik Amerika helyzetével a jelenlegi európai háborúval kapcsolatban, valamint Argentína javaslatával az amerikai államok semlegességét illetően.

Szófiából jelentik: Egyes hírszolgálati irodák és külföldi lapok olyan hírt terjesztettek, hogy az ankarai angol nagykövet, aki szófiái kartársának meghívására néhány napot a bolgár fővárosban töltött, állítólag közös megbeszélést folytatott a bolgár miniszterelnökkel, valamint a bolgár vezérkar főnökével és ajánlatot tett a bolgár kormánynak. A bolgár távirati irodát felhatalmazták ezeknek a híreknek a megcáfolására.

(Rador.)

Fényképfelvétel a „tegnapi” Hollandiáról

Megelégedett nép élt egy boldog országban, ahol szép virágok nyíltak

Hollandiából írják: Az Északi-tenger felől jöttünk Hollandiába.

Kis, hófehérre mázolt kirándulóhajó hozott bennünket Borkumból és nagyot huhogva tett ki Helderben, a királyság szárazföldjének legészakibb városában. Az első pillanatra meglep a csodás tisztaság, rend és csinosaság, amely a hollandusok földjén fogadja az embert.

Helderben nem sokat nézelődtünk. Megcsodáltuk a hófehér főkötős, fehérkötényes, kecses járású, nevető, kékszemű, szőszke holland lányokat, akik a szépség hamvas rózsáit sokáig megóvják a tenger konzerváló levegője. Lábukon ütömbösen csattog a facipő a klomp. Megbámuljuk a városka szép templomát, tiszta uccáit, érdekes és forgalmas életét és aztán — el a pályaudvarra!

A tiszta, kényelmes holland vasúti kocsik ablakából mesés szépségű panoráma tárul elénk. Két oldalról, amint sebesen dél felé robogunk, a tenger kékje csillámlik.

A tenger elveszett a jobboldali részen, nemsokára balról is elveszítjük: beljebb haladunk a királyság földjén. Balról is eltakarják szemünk elől a tengert a hatalmas gátak, a holland föld érdekes speciálisai.

„ISTEN TEREMTETTE A TENGERT, DE A PART A HOLLANDUS MŰVE”

Ezekre a gátakra — ezt meg kell itt említenem — rendkívül büszke minden hollandus. Azt mondják: „Isten teremtette a tengert, de a part a hollandus műve”. És igazuk is van! Egy velünk utazó holland úr: F. J. Nanninga, el is mondja készségesen, miért: Hollandiának csaknem valamennyi tengerpartja

alacsonyabb, mint a tenger színe,

tehát, hogy a dagály el ne borítsa a földeket, óriási gátakat húztak végig a tengerparton, akárcsak a kínai falat. De nemcsak a partokat kellett gátakkal megóvni, hanem a folyók medrét is és ezeket még külön zsilipekkel is ellátták, nehogy a dagály benyomuló vize kiszorítsa őket medrükből. Azt mondja készséges felvilágosítónk, hogy

a gátak híján Hollandiának csaknem fele, közel tízhenézezer négyzetkilométer kerülne az óceán vize alá...

Alkmaar városka után azonban megint a legbájosabb részen robogunk keresztül Noord-Hollandnak. A grachtok sűrűsbödnék, a vetékek élénkebbek, a pálya mellett jobbról-balról megjelenik

a harmadik holland specialitás: a szélmalom.

A grachtokon és kanaalokon apró gözhajók és vitorlások haladnak. Egy darab föld még dűnás, homokos, aztán merész ívelésű vashídon robogunk át a Noordzee-kanaal vagy Y medre felett s aztán berobogunk a királyság pompás fővárosába: Amsterdamba.

AMSTERDAM

A hatalmas város, amelyet a hollandok szívesen neveznek „észak Velencéjé”-nek, a legszebb benyomásokat és a legkellemesebb érzéseket kelti. Óriási forgalma valóságos szédítő, amely kereskedelmével együtt

a londoni Cityre emlékeztetett.

Amsterdam eléggé népes ugyan, félmilliónál többen lakják, mégis

meleg olcsóságával,

szinte kispolgári áraival. Szállodái igen jók, tiszták, áraik pedig nem magasak. A tartózkodás végtelentül kellemes és feledhetetlen.

Másnap Haarlem és Leyden városokon keresztül Zuid-Hollandban voltunk már. A főváros után a székvárost akartuk látni, mert Hollandiában ez a kettő nem egy és ugyanaz.

HÁGA

Hága, vagyis hollandul: S'Cravenhage, a királyság harmadik legnagyobb városa. Végelentül kedves, csinos és tiszta város, amely bár szépség és vidámság tekintetében meg sem közelítheti Amsterdamot, mégis kellemesen érezheti benne magát az ember. A közel négyszázezer lakosú város székhelye a hollandok királynőjének, Willemintjének; itt vannak a külföldi követek és nagykövetek.

Délfelé haladva vonaton 15 perc alatt elérjük a csinos Delft városkát, majd a Rajna legészakibb ága, az ugynevezett Delfshafen mellett robogva befutunk Rotterdam hatalmas, modern pályaházába.

ROTTERDAM

Európa egyik legnagyobb kikötőjében vagyunk. Óriási, sőt a szó igazi értelmében rettentő a forgalom. A láрма különösen a kikötőben fülrepesztő, a kocsitorlódás észbontó és mindezek tetejébe folyton hangzik a nagy óceánjárók szirénáinak bődülése és a kis vontatógőzösök aggodalmas sikongatása.

Rotterdam legfőbb kereskedővárosa a holland királyságnak és félmillió lélek lakván benne, második legnépesebb városa is. De mindaméltt bizonyos tekintetben kisvárosias benyomást tesz. Érdekes és monumentális középületei alig vannak, amire — mint kikötővárosnak — szüksége sincsen. Ellenben egymást érik a matrózkocsmák és lebujsok, amelyek mindig népesek. Nagyszabású kikötőművei és medencéi talán legnagyobbak Európában.

Sorra megzemléljük a Jávából, Peruból, Tasmaniából, Capetownból, Montrealtól, Honoluluból és másfelől érkezett különféle hajókat.

Csakhamar ismét a vonaton ülünk; rohanunk kelet felé.

UTRECHT

Két nagy állomáson: Gonda és Woerden haladunk keresztül, aztán beérkezünk a hollandok világhíres egyetemi városának, Utrechtnek óriási arányú pályaudvarára. Hatalmas vasúti gőcpont Utrecht, amely kétszázezer főnyi lakosával máris beállt a világvárosok sorába. Ósrégi egyetemén, poétikus csendjén kívül csak egyetlen szépséget találtam benne; végtelenül, szinte nevetségesen olcsó szállodáit és vendéglőit.

Gelderland lankás vidékein kapjuk utunkban a negyedik holland specialitást: a tulipánt.

Szelid emelkedésű dombok következnek a sivár homoktengerek után, a dohány, len és kender el-el-

Schlieffen halála után huszonhét évvel valósította meg a német vezérkar az ő nagy nyugati offenzív tervét

Clausewitz, Scharnhorst és az öreg Moltke mellett Schlieffen Alfréd gróf tábornagy volt a porosz stratégiai tudomány egyik legkiválóbb képviselője. Az 1870-ben Franciaország ellen viselt háborúban, mint fiatal vezérkari tiszt már részt vett, majd 1891-ben ő lett a távozó Waldersee helyett a nagyvezérkar főnöke. Ekkor készítette el a német hadsereg felvonulási tervét, amely egy eljövendő újabb német-francia háború alapvető elgondolása lett. Schlieffen azonban pont a nagy újabb háború kitörése előtt 1913-ban, meghalt és a nagy Moltke fia, aki az elenségeskedések megkezdésekor a hadműveleteket vezette, nem valósította meg a katonai tudományban klasszikusnak nevezett tervét.

De mi is a Schlieffen-terv lényege tulajdonképpen? Nemcsak Anglia szempontjából jelent igen fon-

Előkészületek június 8-nak megünneplésére

Június 8-án lesz tíz éve, hogy Carol király öfélése trónralépett. Ebből az alkalmából az országőrszervezet az egész országban nagy ünnepeket rendez. A helytartóságon értekezlet volt, amelyen Marta Alexandru dr. királyi helytartó képviselőben Clupe Gheorghe dr. vezértitkár elnökölt. Nedelcu Constantin tanár, az országőrszervezet tartományi parancsnoka, ismertette a tervbevett programot. Eszerint délelőtt kilenc órakor az országőrszervezetek istentiszteletre gyűlekeznek össze, majd kivonulnak az Electrica-sportpályára, ahol különböző szabadgyakorlatok lesznek. Délután a sportpályán Baran Coriolan dr. főpolgármester, a sportszövetség bánsági osztályának elnöke beszédet mond és újabb sportmutatványok következnek. Este az országőrök fátylós menetet rendeznek, a helytartóság előtt szerenádokat adnak, majd a műgyetem stadionjára vonulnak, ahol tábor tüz lesz.

Száz év óta bevált

J. Pserhofer pilula

elhájasodás, székrekedés és egyéb emésztési zavarok ellen

Ügyeljen az eredeti csomagolásra!

tünetedzik, ellenben amerre csak ellát a szem, hatalmas tulipántablák színesednek. Száz meg száz hold földön csak tulipán és tulipán! Nagy messze egy szélmalom látszik, vitorlái meredten állnak a szélcsendben. A kék, rózsaszín, égő-vörös, barna, sárga, fekete, lila tulipántablák pedig gyönyörűséges eleven szivárvánnyá olvadnak össze a láthatár pereméig.

A Rajna közelében elfognak a tulipánföldek, újra dohányültetvényeken robogunk keresztül, mig nem befutunk az utolsó nagyobb város, Arnhem indóházába. Arnhem a legszebb holland vidéki város: a Neder-Rijn (alsó Rajna) jobbján fekszik. Közel százezer lakosa van és környéke valósággal a mesék világába illő.

A holland felföld itt kezdődik és annak lankáin festői viseletű nép lakik.

Utolsó pihenőhelyünket is elhagytuk és robogunk kifelé Hollandiából. És mintha a föld is azt akarná, hogy örökre felejthetetlené váljék reánk nézve: minden szépségét kitarja elénk. Ismét óriási tulipánföldek között száguldunk tova, búcsúzóan intgetnek utánunk a poétikus szélmalomok, de hangulatunk csak akkor lesz igazán fájdalmas, amikor a legutolsó holland állomáson, Zevenaaron egy hájos kis szőszke leányka átnyújt egy csokor éjfekete tulipánt és édesen pukkedlize mondja:

— Aangename reis, tot weerziens!

Ez volt Hollandia pár nappal ezelőtt. Azóta véres háború dübörgött az országon végig, mely maga alá gyűrte Hollandiát. Németország győzött.

Hogy milyen értékek semmisültek meg a párnapos háború alatt — ma még nem lehet tudni.

Péchy-Horváth Rezső.

tos védelmi terepet Belgium és Hollandia, hanem Franciaország részére is. Schlieffen tábornok ismerete fel legelőször Belgiumnak és Hollandiának összefüggő hadászati jelentőségét. Erre építette fel híres tervét, amelyet a német hadvezetőség 1914-ben belgiumi átvonulásával meg is akart valósítani. Ilyenformán a támadásra fel nem készült francia jobbszárnyat felmorzsolhatták volna és lehetőség nyílt volna arra, hogy oldalba támadják a német határ ellen felvonuló francia hadsereget. A Schlieffen-terv azonban nem került egészében végrehajtásra. Moltke ugyanis mellőzte az eredeti terv ama utasítását, hogy a francia jobbszárny ellen támadó német hadseregnek nemcsak Belgiumot, de Hollandiát is fel kell használnia felvonulási terepül, hogy a támadás minél átütőbb erejű legyen.

A legutóbbi események és adottságok következtében Németország és a nyugati szövetségesek háborújában azonban nagyott változott a helyzet. Hollandia és Belgium egyformán belesodródtak a küzdelembe, s így Schlieffennek a legutóbbi háborúban elejtett terve most automatikusan érvényesül. Amikor a német csapatok és repülőgépek elindultak Hollandia és Belgium ellen, voltaképpen Franciaországot és Angliát támadták meg a Maginot-vonal megkerülésével. A meghódított Hollandia révén a német légi-erő most közvetlenül fenyegeti Angliát, amelynek elszigeteltsége lly módon megszűnt. Viszont az ott felsorakozó szárazföldi csapatok egy oldaltámadás lehetősége révén a legnagyobb mértékben veszélyeztetik a Belgiumban történő védelmi hadműveleteket.

Schlieffen terve, mint az események eddig mutatják, tehát helytálló. Azonkívül minden várakozást felülmúló gyorsasággal lehetővé tette a villámháborút. Még egy hét sem telt el, s a német csapatok már uralkodnak Hollandián, mélyen bent vannak Belgiumban és egyes helyeken már francia területen folynak a harcok. Ilyen eredmények csak azt igazolhatják, hogy Schlieffen terve, mint a gyakorlat is megmutatta, valóban klasszikus és minden tekintetben kielégíti azokat a felfokozott várakozásokat, amelyek a stratégák hozzá fűzték.

Borzalmas „fekete nap” a newyorki tőzsdén

Newyorkból jelentik: A newyorki tőzsdének tegnap olyan fekete napja volt, amelyhez csak az 1932 évi emlékezetes nap hasonlatos. A tőzsdén olyan hírek terjedtek el, hogy Olaszország beavatkozott a háborúba, másrészt pedig, hogy Hitler bé-

keajánlással lépett fel, amelyet a szövetségesek elfogadnak. A hírek nyomán milliókra menő értékeket dabant piacra és úgy az érték, mint az árutőzsdén az árzuhanás közel 15 millió pontot ért el.

Három és fél millióval károsította meg az államot a bucurestii pénzügyminisztérium volt vezértitkára

Az összeg megtérítésére kötelezte a bíróság

Bucurestiből jelentik: A vagyonellenőrző bizottság jelentése alapján Teianu volt pénzügyminisztériumi vezértitkár a bucurestii ítélőtábla elé állították, amely a vizsgálat során kiderítette, hogy Teianu 3 millió hatszázezer lelel károsította meg

az államot.

A tábla Teianut az egész összeg megfizetésére kötelezte. A volt vezértitkár fellebbezett, de ezt elutasították.

(Rador)

Függetlenségi mozgalom a holland gyarmatokon

Japán egyelőre nem avatkozik bele a gyarmati kérdésbe

Tokióból jelentik: Batáviából érkezett japán alattvalók kijelentése szerint

a hollandindiai bennszülöttek körében fellelhető a függetlenségi mozgalom.

A holland hatóságok megtették a szükséges intézkedéseket az esetleges forradalom elnyomására.

Bizonyos jelekből arra következtetnek, hogy

Berlinben felajánlották Hollandiát Japannak arra az esetre, ha Japán Németország oldalán beavatkozik a háborúba.

Japán illetékes helyen kijelentették, hogy Japannak a hollandindiai status quo fenntartása érdeke és ezért nem kívánja bírálni Hollandiának a gyarmatokon elrendelt védelmi intézkedéseit.

Holland-India fővárosában az anyaországból érkező hírek mély megdöbbenést keltettek. A holland fő kormányzó ma közölte, hogy Win-

kelmann tábornok parancsot adott ki a holland csapatoknak a fegyverletételre. Felhívta a lakosságot, hogy ne csüggedjen, hanem

maradjon továbbra is hű az anyaország iránti hagyományokhoz.

A bennszülött törzsek vezetői közül többen megjelentek a fő kormányzóknál és hűség nyilatkozatot tettek Vilma királynő mellett.

Tokióból jelentik: A limai japán követkormány nevében tiltakozást jelentett be azon japánellenes tüntetések miatt, amelyek a közelmúltban Limában történtek.

Tokióból jelentik: A japán külügyminisztérium megbízottjának az a véleménye, hogy a holland kormány továbbra is ellenőrzés alatt tartja a holland gyarmatokat annak ellenére, hogy Londonba menekült. A hollandindiai gyarmatok status quoját tiszteletben fogják tartani. (Rador.)

Amerika újabb óriási összeget fordít fegyverkezésre

Az Egyesült Államok felkészülnek minden lehetőségre

Washingtonból jelentik: Roosevelt elnök a sajtóértekezleten kijelentette, hogy valószínűleg csütörtökön üzenetet küld a kongresszushoz

újabb póthitel megszavazása céljából.

Az elnök szerint katonai berendezések, épületek céljaira fordítják az újabb póthitelt. Roosevelt szerint nem fontos az, hogy milyen módon teremtik elő a szükséges dollármilliárdokat, a lényeg az, hogy a szükséges katonai előkészületek semmiben se szenvedjenek hiányt. Az elnök még elmondotta az újságíróknak, hogy az amerikai védelmi intézkedéseket az európai háború tapasztalatainak felhasználásával teszik meg.

Washingtonból jelentik: Hull külügyminiszter kedden közölte az újságírókkal, hogy

az amerikai állampolgároknak azt tanácsolták, hogy hagyják el Olaszországot

A Reuter ügynökség hangsúlyozza, hogy ezzel az utasítással az amerikai kormány módosította magatartását arra vonatkozólag, hogyha Olaszország háborúba lép. Tíz nappal ezelőtt Welles Sumner kijelentette, hogy ilyen figyelmeztetés kiadásának lehetőségét még nem vizsgálták meg.

Washingtonból jelentik: Austin köztársasági szenátor a köztársasági ellenzék egyik vezetője a Johnson törvény ellenzőinek soraiba lépett és

kijelentette, hogy szükségesnek tartja a szövetségesek megsegítését addig a pontig, a míg Amerika nem lép háborúba.

Felfogásom nem egyezik azokéval — mondotta a szenátor —, akik azt hiszik, hogyha pénzt adunk, arra is köteleztük magunkat, hogy katonákat adjunk. Kockán forognak mindazok az eredmények, amelyekért a világháborúban harcoltunk.

Newyorkból jelentik: Pershing tábornok, aki a

világháborúban az Európában volt amerikai csapatok főparancsnoka volt, egy gyűlésen kijelentette, hogy

az Egyesült Államoknak fel kell készülni minden eshetőségre.

Senki sem mondhatja meg, hogy Amerika mikor keveredik bele a küzdelembe. Bizonyos, hogy az előkészületeket a legsürgősebben meg kell tenni és e tekintetben egy pillanatig sem szabad habozni.

Svájcban befejeződött a mozgósítás

Bernből jelentik: Egy hivatalos jelentés rámutat arra, hogy a mozgósítás a legnagyobb gyorsasággal és rendben folyt le. A svájci csapatok éberrel vigyáznak úgy az ország belsejében, mint a határok mentén. A svájci csapatok elég erősek ahhoz, hogy biztosíthassák az ország semlegességét.

A Havas jelentése szerint Svájc és a Német Birodalom között

megszűnt a személyforgalom.

Kivételt képeznek azok, akik diplomáciai útlevelel utaznak.

CAPITOL MA APOLLÓ

A VÖRÖS TENGERTITKA

Szenzációs kalandor-film, melynek cselekménye a Vörös-tengeren, Akesszinia és Arábia területén játszódik le, kénnek, rabszolgakereskedők, gyöngyhalászok és csempészek között.
Főszereplő: HARRY BAUR

OZ a csodák csodája

A modern színes filmgyártás remekműve
Nagyobb, mint Hófehérke!

A főszerepben: JUDY GARLAND

Állami sorsjáték

A milliómosok sorsjegyárudájában

Gheorghe Stănoiu

Bucuresti

a május 15-én megtartott húzásokon a következő nyeremények sorsoltak ki:

1 millió lei 87.997

700.000 „ 99.175

700.000 „ 5.574

700.000 „ 89.945

700.000 „ 60.137

600.000 „ 60.418

600.000 „ 82.320

600.000 „ 71.361

500.000 „ 41.934

400.000 „ 5.979

400.000 „ 712

400.000 „ 64.471

400.000 „ 91.789

A temesvári fiókban nyert

700.000 leit az 5574 számú sorsjegy

A szerencsés nyerők: Botezatu, Berbeaga és K. I.

továbbá 9 nyeremény egyenkint 100.000 lei és még sok egyéb nyeremény.

A temesvári fiók:

I. Bulv. Regele Ferdinand 6.

Legújabb sport

Budapestre érkeztek a román labdarúgó sport vezérei

Budapestről jelentik: A román-magyar csapatok budapesti mérkőzésére a magyar fővárosba érkezett Andrejevics dr., a jugoszláviai szövetség elnöke és Popovics dr., a szövetség főtitkára. A román labdarúgók részéről Marinescu dr., a román szövetség elnöke, Iuga dr. alelnök és Economu Virgil szövetségi kapitány tartózkodik Budapesten. Gidofalvy Pál dr., a Magyar Labdarúgó Szövetség miniszteri biztosa, mint a Duna Kupa bizottság elnöke szombatra és vasárnapra megbeszélésre összehívja a bizottságot. A magyar szövetség kezdeményezésére ülést tart a kis közép-európai kupa bizottság. Itt megbeszélésre kerül a bajnokságok befejezése után rendezendő kis kupa-mérkőzések kérdése.

HIREK

MEGJELENIK:

Minden napon a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön házhöz való kézbesítéssel együtt magánosoknak havonta nyolcvan lei, negyedévre 230 lei, félévre 450 lei, egész évre 900 lei. Nyugdíjasoknak havonta házhöz való kézbesítéssel együtt havonta hetven lei, negyedévre 200 lei, félévre 400 lei, egész évre 800 lei. Magyarországon havonta 4 pengő, negyedévre 12 pengő, félévre 22 pengő és egész évre 40 pengő.

Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak, vállalatoknak és részvénytársaságoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

TELEFON:

28—10 és este 10 óra után: 28—15

Két asszony

Rongyos asszony az uccasarkon,
karján ül sápadt kisgyerek,
arcáról sir a gond, a bánat
s hogy napok óta éhezett,
kis pénzért esd, könyörög érte,
„Nincs egy falatka kenyérem!”
Majd fölsóhajt és sirva mondja:
„Nehéz, nehéz az életem!”

Csak pár lépésre távol tőle
egy cifra uridáma jön,
utján gögös ficsúr kíséri,
ajkáról foly a szóbösz,
panaszodik, hogy sok a dolga:
„Nem jut plhenés énnekem,
mulatság, bankett, színház, zsúr, bál, —
nehéz, nehéz az életem!”

Stella

(—) Királyi köszönet az országőrszervezetnek.

A temesi tartomány országőrszervezeteinek parancsnokai a múlt héten Temesvárott tartott értekezletük alkalmával hódoló táviratot küldtek az uralkodónak. Tegnap Nedelcu Constantin tanár, az országőrszervezet tartományi parancsnoka, Carol király öfelsége aláírásával köszönő sürgönyt kapott.

— Elhalasztották a piemonti hercegnő gyermekének keresztelését. Rómából jelentik: Gabriella hercegnőnek, a piemonti hercegnő gyermekének keresztelését elhalasztották. A keresztelő május 19-ére volt kitűzve.

— Moszkvába utazott a svéd gazdasági bizottság. Moszkvából jelentik: A svéd kereskedelmi bizottság Erickson gazdasági miniszter vezetésével kedden Moszkvába utazott.

(—) Áradás a megyében. Az Aranka-csatorna kilépett medréből és Zsadány, Nagyteremia és Óbéba községek határában nagy területeket elöntött. Az áradás a községeket nem fenyegeti. Sava Joan mérnök, az állami vízügyi hivatal főnöke a helyszínre érkezett, hogy a kiáradt víz levezetésére szükséges munkálatokat intézze.

— Leállították a Bucuresti—lausannei közvetlen kocsit. Bucurestiből jelentik: Az olasz államvasutak távirati közleménye alapján és a svájci államvasutak utasítása következtében a Bucuresti—Lausanne között közlekedő közvetlen kocsik csak Milánóig haladhatnak.

— Elésett francia képviselő. Párisból jelentik: Grat Felix képviselő, mint egy gyalogsági század kapitánya, a Mosel melletti harcokban elesett. Tagja volt a kamara külügyi bizottságának és részt vett az 1914-es háborúban is.

(—) Miklósi Cornel dr. felgyógyult. Megírtuk annak idején, hogy Miklósi Cornel dr. villanytelepi igazgatót május 5-én a Muntele Micon tett kirándulása idején baleset érte, amennyiben a hegyről lefelé jövet megcsuszott és két méternyi mélységbe esett. Az esés alkalmával a térdén nagyobb sebészlést szenvedett, amely kórházi ápolást tett szükségessé. Miklósi Cornel dr. immár felgyógyult, elhagyta a kórházat és újból megjelent tegnap hivatalában.

(—) Szerencsétlenül járt vasutas. Tegnap délután hat órakor a katonai élelmezési raktár közelében Aistimian Ion harminchat éves vasúti fékező, amikor egy robusban levő tehervonat egyik vagonjáról a másikkra akart átnenni, a sínekre zuhant. A vonat kerekeli levárták a szerencsétlen ember lábát. A mentők Aistimian Ion első segélyben részesítették és aztán az állami kórház sebészeti osztályára szállították.

Érdekes leleplezések a moziszakma és a háború viszonyáról

Filmszínészek a háborús propaganda szolgálatában

Newyork, május. Az egyik hetilap hosszabb cikkben mutatja ki Amerika világháborúba való beavatkozásának 23. évfordulója alkalmából, hogy az újlágban főképpen a filmszakma csinált háborús propagandát. Abban az időben már nagy sikerrel játszották a híradókat és Amerikában ezer és ezer mozgóképszínház közönsége nézte a néma filmeket, úgyhogy a háborús párt teljes joggal bizott a mozi propagandisztikus erejében.

Az első időben úgy a szövetségesek, mint a németek háborús híradóit közzölték, később azonban, 1916-ban a német híradókat betiltották és ekkor a háborús uszítók vad harcot indítottak Amerika beavatkozása érdekében.

Csak három nagynevű vállalkozó küzdött azért, hogy Amerika maradjon semleges. Ezek: Thomas Ince, D. W. Griffith és MacSennett. Hozzájuk csatlakozott negyediknek Robert Goldstein, aki a „Népek születése” címen pacifista filmet gyártott. Ebben a filmben felhívták Amerikát, hogy ne avatkozzék bele az európai háborúba. A közönség azonban 1916-ban tüntetni kezdett a film ellen, Goldsteint többször inzultálták és végül is a vállalata megbukott.

Ince filmje, a „Civilizáció”, sem kerülte el a sorsát, viszont Griffithnek „Türelmetlenség” című alkotása, amely békére és nyugalomra intette az embereket, megkésve került a közönség elé.

A sztárok között sokan uszítottak háborúra. Ezek között elsősorban

Charlie Chaplin fanatikus beszédei hatottak a tömegre.

Douglas Fairbanks és a felesége, Mary Pickford, azonkívül Fatty Arbuckle, az akkori idők divatos színészei játszottak háborús propagandafilmeket és szavaltak népgyűléseken. Cecil B. de Mille új „Szent Johanna” filmet rendezett és ebben rendkívül rokonszenvesen állította be a Franciaországot megszálló angolokat.

A ma ismert amerikai közéleti nagyságok közül elsősorban Walter Wanger és Fiorella la Guardia, Newyork város polgármestere voltak a legélesebb háborús „apostolok”.

(—) Kereskedők, gyárosok és iparosok figyelmébe. A pénzügyigazgatóság felhívja a kereskedőket, gyárosokat és iparosokat, hogy májusi 18-tól kezdve jelentkezzenek a pénzügyigazgatóság második emeletén 13 szám alatt és hozzák magukkal a két százalékos nemzetvédelmi bélyegeket felhasználásáról szóló kimutatásukat. A jelentkezés alkalmával megállapítják, hogy a kimutatások el vannak-e látva a pénzügyigazgatóság pecsétjével és a folyó számokkal. Azok a kimutatások, amelyeken nincsen rajta a pénzügyigazgatóság pecsétje és folyószám nincsen, érvénytelenek. A rendelkezés ellen vétőkkel szemben az előírt megtorló intézkedéseket alkalmaznak.

— Barna kenyér tartására kötelezik a bucarestii pekeket. Bucurestiből jelentik: Bucuresti város főpolgármestere rendeletet adott ki, a melynek értelmében a bucarestii pékiparosoknak állandóan barna kenyérrel kell rendelkezniük, ellenkező esetben kötelesek ugyanazon áron fehér kenyeret adni.

(—) Az otthon dolgozó varrónők helyzete. A Jurnalul című bucarestii lap közli egy varrónő levelét, aki több ezer fővárosi és vidéki társnője nevében kéri, hogy rendezzék az otthon dolgozó és a házi varrónők helyzetét. Ezek ugyanis hangoztatják, hogy nem akarnak kontárok lenni és hajlandók vizsgadíjat, valamint adót fizetni, de engedjék őket mestervizsgára. A vizsga birtokában azután nyugodtan dolgozhatnak és nem tekintik őket kontároknak. A Jurnalul a varrónők kérelmét a munkaügyi miniszter figyelmébe ajánlta. Ez a kérdés a Bárságot is érdekli, mert Temesvárott és a vidéken is sokan akadnak, akik ilyen helyzetben vannak és szívesen eleget tennének a törvényes feltételeknek, hogy zavartalanul megkereshessék kenyerüket. Talán a fővárosi lap cikke közlelőbb hozza ezeknek helyzetét a kedvező megoldáshoz.

(—) Elhunyt vagyonszociális erdészeti vezérfelügyelő. Karánsebesen ötvenöt esztendőskorában meghalt Foloc Petru erdómérnök, a vagyonszociális erdészeti vezérfelügyelője. Foloc Petru kiváló szakember volt, aki sokat tett a vagyonszociális érdekekben, ezenkívül a társadalmi életben is élénk részt vett. Halálát özvegye és nagyszámú rokonsága gyászolja.

(—) A Déli Hírlap szegényalapja javára Öreg zsidó jelige alatt egyik olvasónk száz leit adományozott.

1916 őszén és 1917 elején a filmszakma egymásután bocsátotta ki a németellenes képeket. Nagy hatást tett Mary Pickfordnak „A kis amerikai nő” című filmje, amely egy francia kénő és egy amerikai fiatalember szerelmi regényét tárgyalta. Nemsokára megfilmesítették James Gerald volt berlini nagykövét emlékiratait. „Négy esztendő Németországban” címmel. Külön film foglalkozott a belga megszállással, ugyancsak tendenciózus beállításban.

Mint ismeretes, a washingtoni parlament anakidején

373 szavazattal 50 ellenében üzenté meg a háborút Németországnak és szövetségesének.

A lapok most hozzák azoknak a bátor politikusoknak fényképét, akik szembeszálltak a háborús propagandával és a béke mellett szavaztak. Közöttük van Jeanette Rankin, az egyetlen női képviselő, aki a háború ellen szavazott. A hat szenátor között George Norris nebraskai főrend szavazott a háború ellen, továbbá Eugene Debs szociálista vezér.

Mint érdekes epizódot, felújítják Jeanette Rankin montanai női képviselő emlékeztető szavazását. Amikor a névszerinti szavazásra került sor, a jegyző kétszer szólította, amíg végre Rankin asszony felemelkedett a helyéről. Némán bámult maga elé, de nem szólt egy szót sem.

— Szavazzon, kérem — figyelmeztette a jegyző. A képviselő erre úgyszólván sutogva ennyit mondott:

— Nem.

Miután még a gyorsírók sem hallották, felszóltatták, hogy hangosabban beszéljen. Erre aztán síró hangon így szólt:

— Lehetséges, hogy választóim közül sokan el fognak itélmi, de engem elsősorban

az anyák küldtek a parlamentbe. Ezért szavazok a háború ellen.

Megállapítja a cikk egyébként, hogy a filmszakma az új európai háborúval kapcsolatban, ha elfogult is, de — legalább most még — nemigen bocsátkozik szélsőségekbe és kevés propagandatárgyú képpel befolyásolja a higgadt amerikai közvéleményt.

(—) Bernard Michelin hegedűművész hangversenye. Bernard Michelin, a kiváló francia hegedűművész ma este kilenc órakor a városi színházban válogatott műsorról hangversenyez. A hangversenyt a románia francia tudományos intézet temesvári központja rendezti.

(—) Öreg ember öngyilkossága féltékenységből. Magyarszentmárton községben Ilion György ötvenkilenc esztendőskor földműves féltékenykedett nálánál jóval fiatalabb feleségére, ami miatt sok heves jelenet volt a házastársak között. Tegnapelőtt újabb féltékenységi szóváltás után Ilion revolverrel a mellébe lőtt és a golyó azonnal megölte.

(—) Születések. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Singer Róbert, Pelits Walter, Heymann Henrietta Jozefin, Totok Károly, Kraitenberger Teréz.

(—) Halálozások. Meghaltak: Szabó Erzsébet, született Tóth E. harmincegy éves, Erdelian Magdalena, született Georgevici M. harmincegy éves, Schütz Emilia hetven éves, Cipei Traian ötvenkét éves.

Rio csillaga
Legközelebb a Capitolban

Egy örökké aktuális könyv: „Rossz üzlet a háború”

Ezekben a napokban szerte a világon sokat emlegetnek egy könyvet, amely harminc év előtt jelent ugyan meg, időszerűsége azonban sohasem volt olyan nagy, mint éppen mostanában.

Jóval a világháború kitörése előtt, 1910-ben jelent meg ez a feltűnést keltő munka Norman Angell tollából az angol könyvpiacra. A nagy illuzió: ez volt a kötet címe, amely egyszerre az eddig ismeretlen szerző felé fordította széles körök érdeklődését. Azután európai útra indult el a könyv, amely első ízben állította fel a később annyira beigazolódott tételt:

ha egyszer rászakad a háború Európára, ebben a háborúban nem lesz győztes fél,

mert még az is, aki a csatatereken felülmarad, társadalmilag és gazdaságilag nem heverheti ki hosszú időre a földrengés utókövetkezményeit.

A FEGYVERKEZÉS CSÓDJE

Angell természetesen elsősorban az angol-német fegyverkezési verseny problémáját vizsgálta. Hiszen a világháború előestéjén ez látszott a legsúlyosabb robbanóanyag: mindegyik fél azt hangoztatta, hogy fegyverkezése csak védekezési célokat szolgál, ami persze azt feltételezte, hogy más országnak érdeke volna támadásba kezdenie. Az általános felfogás tehát az volt, hogy a katonai és politikai fölény egy ország részére gazdasági és szociális téren is fölényt biztosít. Továbbá az, hogy fegyvertelen nemzetek minden jóléte és gazdasága ki van szolgáltatva a szomszédok kénye-kedvének, mert a másik oldalon mutakozó fegyvertelenség abba a kísértésbe hozza őket, hogy támadást kezdenek.

Ha ezek a tételek igazak, akkor minden országnak és minden nemzetnek határtalan fegyverkezésbe kellene fognia. Ezek ellen a tételek ellen indította meg a harcot Norman Angell. Egyrészt bizonyította, hogy a világtörténelemben semmiféle politikai és katonai hatalom nem biztosított még országnak gazdasági boldogulást. Azután rámutatott arra, hogy ugyanilyen kilátástalan vállalkozás volna egy más ország gazdagságát és értékeit rohammal megkaparintani. Mert hiába foglalja el az egyik állam a másikat földjét, bányáit és egyéb természeti kincseit,

a végső mérleg mégis csak passzív lehet.

A tétel bizonyos vonatkozásban talán paradox, de aki meggondolja, hogy a modern gazdasági élet legfontosabb megnyilatkozásai a hitelviszonyok és kereskedelmi szerződések terén mutatkoznak, tisztán láthatja a hódítás után bekövetkező eseményeket. Mert a hódító hadjárat befejezése után — hangoztatta Angell — eltűnik a legizott ország gazdaságának legnagyobb része. A pusztulás nyomait pedig a hódítónak kell eltüntetnie. Hogy ez mennyire így van, azt Angell néhány számmal bizonyította. Ezek a számok mutatják, hogy kis országok, fegyvertelen államok kötvényei mennyivel jobb megítélésben részesülnek a nemzetközi pénzpiacokon. 1910-ben ez volt a helyzet: 3 százalékos belga államadósság árfolyama 96 volt, a németé pedig 82; a 3 és fél százalékos orosz járadékot 102-vel jegyezték, míg az ugyanennyit jövedelmező orosz kölcsönt 81-el.

Azután következett egy másik tétel. A területgyarapodás sem jelentheti annak az országnak a gazdagodását, amely a szóban lévő földdarabot a sajátjához csatolta. Angell példája: Elzász-Lotharingia annexiója egyetlen német ember számára sem jelentett az elzászi számla terhére akárcsak egy márkányi gazdagodást.

ROSSZ ÜZLET A HÁBORÚ

Külön részletes fejezetben foglalkozott Norman Angell a hadikárpótlás kérdésével. Abból indult ki, hogy a politika területén nagyobb súlya van tíz fontsterlingnek, amely látható, mint egy milliárdnak, amelyet csak elméletben állapítanak meg. A közvéleményt azonban néha megszállítják a hatalmas számok. Így például nem tudják eifelejteni, hogy 1871-es békekötés után Németország ötmilliárdnyi hadikárpótlást szorított ki a franciákból. Azt mondják tehát, hogy háborúval lehet pénzt csinálni. Közben azonban megfeledkeznek arról a nagy pazarlásról, amely minden fegyveres megoldás természetesen velejárója: a háborút előkészítő évek költségeiről, a szörnyű rendetlenségről és értékpusztulásról. A „tartozik” oldalra kerülnek még egyéb tételek is. Mindenekelőtt azok a veszteségek, amelyek a legyőzött nemzet vásárlóerejének csökkenésével járnak együtt és amelyek a dolog természeténél

fogva kihatnak a győztes államra is, hiszen a piac megszükülését jeleltik.

Tegyük fel, hogy Anglia megkapná a húszmilliárdos kárpótlást — mondja Angell. — Természetesen csak akkor, ha kellő időt adnak a legyőzöttnék, hogy ezt az összeget előteremtse. De a nagy összegnek a forgalmából való kivonása egyformán súlyos következményekkel járna mindkét fél részére. A német kereskedelem a tönk szélére jutna, de nem utolsósorban azért, mert az olcsó angol pénz kettős súllyal nehezednék az egész világra. Ha figyelembe vesszük, hogy a nagyon fejlett német ipar 95 százaléka kölcsöntőkével dolgozik, még hozzá elsősorban angol eredetű tőkével, akkor világossá válik, hogy milyen helyzetbe kerülne Anglia, ha a hatalmas hadikárpótlás hirtokában egyszerre elzárulna előtte az a terület, amely fölényes tőkésének legjobb kihelyező piaca.

A történelem bizonyítja mindezeknek a tételnek a helyességét. 1870 és 1880 között Franciaország fizetett, Németország pedig kapott évente súlyos összegeket. Ennek ellenére ez az évtized Franciaország számára a régi erők visszaszerzésének idejét jelenti, Németország számára pedig súlyos gazdasági depresszió korát. Nem kisebb szaktekintély, mint maga Bismarck, akinek életét elkeserítette a számára teljességgel megfoghatatlan csoda:

a legyőzött Franciaország sokkal gyorsabban és erőteljesebben szedte össze magát, mint a győztes Németország.

Ami már most a jövőt illeti, ezen a téren Angell egészen határozottan optimista volt. A nehézségek előtt azonban nem húnyt szemét. Tudta azt, hogy az egyoldalú leszerelés, illetőleg a fegyverkezési versenynek az egyik rész felől való megszüntetése nem vezethet célhoz. Mert bármennyire igaz is az, hogy a győzelem az elenség számára nem jelent végeredményben nyereséget, ezt az elméleti igazságot minden további nélkül nem lehet a gyakorlati életben követett eszközök irányítójaul alkalmazni. Mert mindad-

A Thalia

operettegyüttesének műsora

Csütörtök délután 5 órakor
(olcsó helyárrakkal)

Zsimberi Zsombori szépasszony

Csütörtök este: Nincs előadás.

Péntek este 9 órakor:

HANDABANDA

Szombat délután 5 órakor (olcsó helyárrakkal):

Paprikás csirke

Szombat este 9 órakor:

HANDABANDA

Vasárnap délután 3 órakor (olcsó helyárrakkal):

Pusztai szerenad

Vasárnap délután 6 órakor:

HANDABANDA

Vasárnap este: Nincs előadás.

Hétfőn este a Thalia operettegyüttese Dettán vendégszerepel. Szinrekerül a:

Zsimberi zombori szépasszony

dig — mondja, — amíg a „nagy illúzió” Európában el van terjedve, amíg a nemzetek azt hiszik, hogy más népek katonai, vagy politikai leigázása valamilyen előnyöket biztosíthat számukra, addig minden ország ki van téve a támadás veszélyének...

Rossz üzlet a háború: ez volt Angell könyvének legfontosabb tétele. Ez a tétel a világháborúban ugyancsak beigazolódott és alighanem ezért a tételért kapta meg Angell 1934-ben a Nobel-békedíjat. És ez a tétel a mai napokban ismét kezd nagyon aktuális lenni...

dr. k. i.

Amerika új harci eszközzel lepi meg a világot

Új óriási repülőgép készül, amely leszállás nélkül repül Amerikából Európába és vissza

Newyorkból írják: A kaliforniai Santa Monica-ban megkezdtek az új Douglas B. 10 nevű bombavetőgép készítését. Ezt az új típust, amelyen a legkiválóbb konstruktőrök hónapokig dolgoztak, nem adják át a nyugati hatalmaknak, hanem Amerika biztonságát fogja szolgálni. Az új bombavetőgép méreteit a következő adatok illusztrálják: Az óceánjáró clipper 41 tonna terhet tud magával vinni, kifeszített szárnyainak hosszúsága 52 méter. Az új Douglas bombavető 70 tonna súlyt vihet magával és szárnyszélessége 75 méter.

A gép megállás nélkül 6000 mérföld, majdnem tízezer kilométer távolságot repül. A gyakorlatban, mint az építő főmérnök mondotta, az azt jelenti, hogy

a gép az amerikai állomásról Európába repül, ledobhat 28 tonna bombát és utána anélkül, hogy leszállana, visszarepülhet Amerikába.

Négy motorja van, egyenként 1500—2000 lóerős. Gyorsasága természetesen nem versenyezhet a könnyű bombavetővel, vagy a kis Curtiss, vagy Douglas-gépekkel. Átlagos sebessége mindössze 200 mérföld (320 km) óránként.

Az amerikai hivatalos jelentés szerint ezeket a gépeket elsősorban védelmi célokra építik. Ez a bombavető párezer mérföldnyire is előre mehet a tengerre, hogy megakadályozza az ellensége hajók közeledését. A hadvezetőség úgy találta, hogy a legújabb európai háború tanulságai azt mutatják, hogy még az olyan távoli szigetország mint Amerika, sincs teljes biztonságban mindaddig, amíg partjait nem védik tökéletes őrök és tengerének szabadságát hatalmas repülőgépek nem biztosítják.

Természetesen ez a repülőóriás rengeteg pénzbe kerül. Felépítésének költségére egymillió dollárt irányozták elő.

UTASGÉP 190 SZEMÉLYRE

Hasonló nagyságban készül a Pan American Airways 70 tonnás utasszállító gépe, amely 40

főnyi személyzetén kívül 150 utast hozhat Európába. Valamivel lassabban halad, mint a clipper, úgy, hogy Newyorkból Portugáliába, vagy Angliába 24—28 órás utra számíthatnak. Már a bombavetőgépeket is úgy építik, hogy az európai békekötés után néhányhetes munkával át lehessen azokat alakítani utasszállító repülőgépekké. Belső berendezésük tökéletes. A legmodernebb hálókocsival is versenybe az alvóhely.

Ezeknek a gépeknek a technikai újításai sok meglepetéssel szolgálnak. Megemlítjük közülük azt, hogy amíg más repülőgépek átlagosan 2—3000 méter magasságban haladnak, mert az ennél magasabb pozíció veszélyezteti az utasok egészségét, addig az új Douglas B. 19 és testvérhajója az utasszállító repülőgép, amelyet egyelőre TWA-nak neveznek, átlagosan öt-hat ezer méter magasságban halad, de belső levegősűrítő készüléke lehetővé teszi, hogy az utasok meg ne érezzék ezt a magasságot.

A polgári közönséget természetesen az érdeklő a legjobban, hogy mennyibe fog kerülni az ilyen csoda-repülőgépen való óceánutazás. Erre vonatkozóan a repülőgéptársaság azt a kijelentést tette, hogy az út mindenesetre olcsóbb lesz, mint a luxushajó első osztálya.

LÉGI QUEEN MARY?

Megkérdztük a konstruktőrt, hogy az ilyen hatalmas gép megépítése után van-e remény arra, hogy még nagyobb óceánjáró gépeket konstruáljanak. Mosolyogva válaszolta:

— Műszakilag már ma sincsen semmi akadály annak, hogy hozzáfegjünk egy olyan monumentális óceánjáró repülőgép építéséhez, mely pontosan annyi utast tud szállítani, mint a „Queen Mary”. Ha ez a repülőgép netalán a tengerbe esne (ami kizárt dolog, mert nyolc giganterikus motorral fog dolgozni), akkor mint hajó még mindig óránkénti húszmérföldes sebességgel el tudja érni az európai, vagy az amerikai partot.

A bíboros ravatala

Páris, május. A kardinális az északi vihar előtti utolsó pillanatban halt meg. A lapok együtt hozták a hírt a bíboros haláláról és két északi nép veszedelméről. A földindulást Verdier bíboros már nem érte meg, de hogy jön tudta, mert azok közül való volt, akik nagyon világosan látták az előjeleket. Finom, törékeny alakját és okos vékony arcát ismerték Párisban és Európában. Utoljára egy filmet láttam, néhány szót beszélt világnézeti kérdésekről, először csendesen, majd egyre erősödő hangon, fegyelmzett, de energikus kézzelmozdulatokkal. A nagy öreg arcában élénken világítottak a szemek és szájáról oly dallamos eleganciával ömlöttek a francia mondatok, mely még a papi ékesszólás és nyelvkultúra e hazájában is ritka. A tulságosan politikai filmnek különben ez volt az egyetlen igazán szép jelenete, ahogyan a bíboros beszélt. Talán mert ő jobban átérzte azokat a veszedelmeket, melyek ellen harcolt és tiltakozott, mint azok, akik e propaganda filmet csinálták. A hirtelen fölzajdult Európában halt meg, a megindult végzet kitudja hányadik fázisának első óráiban s a lapok megírták róla, hogy „halálos sebet kapott a hadüzenet napján”. A háború kiélesedésének napján halt meg. Nem kellett ismerni különösebben, csak néhány beszédét olvasni, csak arcát látni és tudta az ember; annyira fia volt Európának, amennyire igazán az lehet csak, aki francia és katolikus.

Holttestét az érseki palotába vitték, a Barbet-de-Jouy-uccába. Itt ravatalozták fel, ferde ravatalon, baldachin alatt, fején mithrával és lába előtt a piros bíborosi kalappal. Az ucca, ez az előkelően csendes ucca azóta forgalmassá vált. A környék uccáiból mind erre tartottak a párisiak, többnyire szegények és katonák, fegyverbe hívott papok és a szék uccában hosszú sort álltak, hogy elbúcsúzzanak a bíborostól, akit sokkal közelebb éreztek magukhoz, mint általában a bíborosokat szokás. A sorban, mely hosszan nyúlt el, látni lehetett a franciák közt idegeneket, látni mohamedánokat is, akik előtt talán nem volt érthető a kereszténység, melynek a bíboros főpapja volt, de nagyon érthető volt az a tiszta humanitás, melynek a bíboros megtestesítője volt. Sokan sírtak ezekben a napokban a Barbet-de-Jouy uccában, idegenek, akik talán sohasem látták a nagyon szeretett bíborost, csak a szószék távolságából. Szegények, akik érezték egy vagyontalan főpap erőfeszítéseit az ő érdekükben. Katonák, papok és katonapapok, akik tudták, hogyha valami fáj az öreg bíborosnak, az fáj, hogy nem érte meg a legnagyobb jót: a békét az emberek között.

Az érseki palotában ravatalozták fel és láttam egy katonát, aki karján ülő kisgyerekekkel együtt látogatta meg a holt bíborost. A Latin Negyed szeretlen ifjai és leányai is idejöttek az Egyetem órái után. A bíboros a fekete drapériák között feküdt, egyszerűen díszes környezetben, nem álltak holtteste mellett alabárdosok, csak néhány pap és apáca imádkozott. Az aránylag kis teremben a bíboros arcának merev mozdulatlanlansága kísérteties ellentétben volt a folyton mozgó áramló tömeggel. A teremben, mely máskor szalon, csak lábak nesze hallatszott, s néhány bocsnatkérés sziszegése. Elnéztem a kardinális kékesfehér arcát, ez az arc most már változni nem fog, csak homályosulni. A kifejezés, melyben a nagy főpap arca az utolsó pillanatban megmerevedett szigorú és szomorú és végzetesen komoly. Már olyan így is, mint a fekvő sírszobrok, melyeket templomok oldalfülkéiben halvány fényben lát meg az ember. Az arckifejezése olyan, mintha nem azt látná, hogy hova megy. Hanem azt, hogy honnan megy el.

70 éves volt. Egy kis faluban született, paraszti fiaként, akik nagyon keresztényi módon nevelték. Kispapokat tanított, majd szeminaryumi igazgató lett. Tíz éve volt Páris érseke és tíz éve viselte a bíborosi kalapot. E tíz év elég veszedelmes volt, baljós előjelekkel teli. Akár mint keresztény nézte, akár mint francia, akár mint európai, mely három dolog tulajdonképpen, csak árnyalatilag jelelt különbséget. Miért szerették annyira? A ravatal előtt az jut eszembe, hogy a multkor egy francia arra a kérdésre: miért harcolnak? ezt felelte: az életnek egy sajátos stílusáért. Talán nem tévedek, ha azt mondom: az életnek az a sajátos kifinomult stílusa, melynek megőrzéséért annyian mentek tudatos elszántsággal a harcterekre — benne is megtestesült. Csak a képeit ismerem és néhány mozdulatát a mozgóképen. De lehetetlen volt az első pillanatban nem látni, hogy ebben az emberben, aki valami szerény észrevétlenségben viselte főpapi díszét az emberi magatartásnak, valamely végtelenségig bátor, de mindig humánus szelidsége nyilatkozott meg. Valami kedvesség és hivalkodás nélkül való szeretet az ugyancsak — esendő ember iránt — valami, ami ha nincs meg az emberekben, akkor nem érdemes a világon élni. A Barbet-de-Jouy-uccai kised és egy-

Finnország története néhány sorban

Finnország birtokért évszázadokon keresztül harcolt Svédország és Oroszország. A finnek valószínűleg a Volga vidékéről vándoroltak mai hazájukba és a tizenkettedik században történt megkeresztetésük óta csaknem állandóan küzdöttek az orosz nagyhercegek hódítási tervei ellen. Az 1700—1721-ig tartott úgynevezett északi háborúban hét évén át Finnországot Oroszország igaolta le, de az 1721-ben kötött nystadti béke csak Karéliát és Lítvániát hagyta meg orosz birtokban. Az 1741—1743-ig tartott háború után újabb rész jutott Oroszországnak és ezzel biztosította az 1703-ban megkezdett Péter Pál erőd kiépítését, mely a fővárost, az akkori Szentpétervárt, volt hivatott védeni. Az 1808-ban kitört orosz-svéd háborúban Oroszország győzött és Svédország kénytelen volt egész Finnország birtoklásáról lemondani. I. Sándor cár ettől kezdve Finnország nagyhercegének nevezte magát, de bizonyos szabadságjogokat biztosított a finnnek. 1899—1910-ig Finnország elveszti önkormányzatát és egyszerű orosz tartományává süllyed. Csak az 1917. évi orosz forradalom után nyeri vissza az ország függetlenségét, de alig huszonkét évvel később háborúba keveredik a nagy Szovjetországgal és újra elveszti területének egy részét.

Színház

HANDABANDA

Az újrevüoperett bemutató előadása

A hármas szerzőkoncepció pompás revüoperettje, a Handabanda nálunk is zajos sikert aratott. A szerzők kitünő szövege, Eisemann invenciózus zenéje, a világvárosi rendezés, a pazar kiállítás és a szereplők nagyszíri játéka egyformán hozzájárult a megérdemelt sikerhez. Tegnap este mutatta be a Thalia operettegyüttese az új darabot, amelynek meséje egy angol nevelőintézet hálósobájából indul ki. Az angol lányok megszöknek az intézetből, hogy megalakítsák a Handabanda női zenekart. Elkerülnek ezután Kuba szigetére, ahol az Alhambra mulatóban lépnek fel. Itt már megbánják a kirándulást és szívesen szabadulnának a kellemetlen helyzetből. Eppen Kubában van a Falstaff angol cirkáló is és a vidám lányok felszöknek az angol hadihajóra. Kedves, mulatságos és ötletes jelenetek egész sora játszódik le a csatahajón. A hajó kapitánya és első hadnagyja feleségül veszi a Handabanda társulat egy-egy tagját és végül teljes lesz a boldogság, mert a régi recept szerint, mindenki megtalálja a maga párját.

A bemutató előadás sikere elsősorban Gróf László rendezői ötleteit dicséri, aki ezúttal is látványosságzsámbe menő színpadot varázsolt. A szereplők is legjobb tudásukat nyújtották. Krémer Mancsi dekoratív szépsége mindenkit meghódított, Sándor Stefi a tánc és humor istenáldotta művésznője, Balázs Éva kitünő színésznő és minden szereplése elsőrendű élvezetes alakítás, Rajnai Eili, Czoppán Flóri, Tihány Magda, Geilert Ibolya, a férfiak közül pedig az elegáns és hódító megjelenésű Ditrói Béla, a pompás humorú Fülöp Sándor, Szendrey

széri palotában. Itt az előszobában puhamozdulatu barok angyalok szobrai imádkoznak egy feszület körül úgy tűnt nekem, hogy aki ott feküdt a halál egyszerű és szigorú és végzetes mozdulatában, nemcsak „hitt egy világban, mely nem lesz embertelen”. Hancm példázta is e világ emberét.

Utolsó évei olyan világban teltek el, mely egyre embertelenebbé vált. Talán azért, oly véglegesen szomorú az arca a halálban. A dolgozószobájában megtalálták utolsó elmélkedéseinek kéziratát. Ezt írta benne:

„En Istenem kiméld Franciaország vérért!

Hová jut az én népem, ha mégegyszer annyi gyermekét keli feláldoznia? Föl tudhat-e majd emelkedni két ily nagy vérvesztés után?

Mihály, Csóka József Csengery Aladár Borovszky Oszkár, Kozma és a többiek vitték sikerre a darabot. A zenekar Eisemann zenéjét tökéletesen adta vissza, Szabó Ica dirigálása mellett. A Handabanda sorozatos előadásai telt házakat ígérnek.

Ma, csütörtökön este hangverseny van a színházban és a Thalia csak délután öt órakor tart előadást, amikor is a Zsimberi zombori szépasszony kerül ismét színre olcsó helyárrakkal. Pénteken, szombaton este és vasárnap délután hat órakor a páratlan sikerű Handabanda folytatja diadalútját. Szombaton délután öt órai kezdettel a Paprikás csirke megy olcsó helyárrakkal. Vasárnap délután 3 órakor a nagyszerű Pusztai szerenádnak lesz első olcsó helyáras előadása. Vasárnap este és hétfőn este román előadás lesz a városi színházban és a Thalia operettegyüttese Dettára rándul át, ahol este a Zsimberi zombori szépasszonyt fogják előadni.

HETI MŰSOR:

Május 16. csütörtök délután 5 órakor: Zsimberi zombori szépasszony. (Olcsó helyárrakkal.)
Május 16. csütörtökön este: Hangverseny.
Május 17. péntek este 9 órakor: Handabanda.
Május 18. szombaton délután 5 órakor: Paprikás csirke (Olcsó helyárrakkal.)
Május 18. szombaton este 9 órakor: Handabanda.
Május 19-én. vasárnap délután 3 órakor: Pusztai szerenádnak (Olcsó helyárrakkal.)
Május 19. vasárnap délután 6 órakor: Handabanda.
Május 19. vasárnap este: Román előadás.

A lelkeim megzavarodók! Elhagytuk a mi Istenünket, aki szereti a frankokat és Szűz Máriát Franciaország királynőjét! és a mi szentjeinket és szent asszonyainkat! És reméljük!

Szemeim lezárulnak, szívem bizakodik, megyek teljesíteni a kötelességet!

En Istenem, támogass engem!

Kérni, vigasztalni, segíteni a lelkeket, bátorítani és szeretni, mily szép küldetés!

Akarom, én is, hogy mozgósítsam — Franciaország szolgálatára!

En Istenem segíts meg engem! De ezentul nem vagyok több, mint egy katonája az Egyháznak és Franciaországnak!"

Szabó Zoltán

KÖZGAZDASÁG

Megindult az Olaszország felé irányuló előállatszállítás

Franciaország vágásra alkalmas lovakat exportál

A román-olasz gazdasági megállapodás eredményeképpen ismét megnyílik az olasz piac a román élőállatok részére. Olaszország heti 300 darab szarvasmarha szállítására biztosított kontingenst Románia számára. Ebből heteként Aradról 24, Temesvárról 120, Nagyváradról 24, Déváról 12, Kolozsvárról 12, Brassóból 36, Szatmárról 24, míg Bucurestiből 28 szarvasmarha indul. Az első szállítmányok a jövő héten indulnak el Olaszországba. A szállítás megkezdése eddig azért késett, mert Jugoszlávia a tranzit díját dolárban kéri. A külkereskedelmi minisztérium a lefolytatott tárgyalások után most hozzájárult

ahhoz, hogy a Banca Nationala megfelelő dollárösszeget hacsásson rendelkezésre a Jugoszlávián át történő vasúti szállítás költségeinek fedezésére. Tanácskozások folytak Olaszországba történő sertés kivitelre vonatkozóan is. Előreláthatólag négyezer sertés Olaszországba való bevitelére állapítanak meg keretet. Ezt a mennyiséget két hónap leforgása alatt akarják kiszállítani. A vágásra alkalmas lovak Franciaországba való szállítására még folyik és a jelek szerint rövid időn belül négyezer ló kerül kiszállításra Franciaországba.

Általános lanygulás az árupiacon

Egyes belföldi cikkekben áruhiány észlelhető

A kereskedelmi forgalom az utóbbi napokban lanygulást mutat és a vevők tartózkodnak, amit a fogyasztóképeség csökkenésével lehet magyarázni. A piac másik jelensége, hogy egyes belföldi cikkekben is (szappan, zsír, étolaj, hús) fellépett áruhiány, ami nem bír állandó jelleggel, de — az Argus megállapítása szerint — a túlméretezett export következménye. Kereskedelmi körökben várják az új szállítási tarifa hatását. A bucurestii kereskedelmi és iparkamara az áruhiány elmúlt hetéről a következőket jelenti:

Gyarmatárú továbbra is szilárd. Az utóbbi külpolitikai események nem befolyásolták az eladásokat. Belföldi cikkek beszerzése szállítási eszközök hiányában nehézkes. Ezek dacára a raktárak teljesen kiegészítettek. Húskonzervekben normális a forgalom. Olvasztott zsírban elégtelen készlet. Italokban az üzletmenet a régi, a készletek mindenütt komplektek.

Gyapjúban holt idény, az eladások gyengék. Külföldi árúban hiány, belföldi készletek kielégítőek. Cérnában is bizonyos mértékben hiányzik a külföldi árú. **Gyapotban** minimális eladások, esőként készletek. Kereslet van belföldi árúban. **Kézműárúban** az idénycikkekben is gyenge, normális beszerzési lehetőség.

Vasárban készlet hiány mutatkozik vasbetonban, lemezben és drótban.

Bőrárúban talpbőrkészlet csökkent. A szakmában az árak rögzítése folytán a cipőárú iránti kereslet emelkedését remélik.

Vegyik cikkekben, drogokban nincsen francia és angol árú és részben hiányzik a német árú. **Papírban** a készlet nem teljes. A detailistáknak bőséges raktárak, de a nagybani készletek csökkentek.

Fontos újítások a két százalékos nemzetvédelmi adó leróvása tekintetében

A Kereskedelmi Testületek Szövetsége az illetékes pénzügyi közegekkel való előzetes tisztázás után ezúton értesíti a szövetségbe tartozó egyesületeket és kereskedőket, hogy a pénzügyminisztérium újabb intézkedései folytán a kereskedők, iparosok, vendéglősök mentesülnek mindazon formalitás alól, amivel eddig az 50 leien felüli eladások és fogyasztások után felragasztandó bélyegkezelése és elszámolása járt.

Ezentúl csak a folytatólagos számozással ellátott és az illető kereskedő nevét, cégét feltüntetett bónfűzeteket kell láttamozás céljából a pénzügyigazgatóságnál, vidéken az ellenőrnél bemutatni és a szükséges bélyegeket bevásárolni és készletben tartani. Ezen bélyegkezelés napj és havi elszámolása, valamint a bélyeglapok szelvényeinek hűvégi bemutatása elmarad. Minden kereskedő, iparos, vendéglős maga őrzi meg a megadott bónfűzeteket és a bélyegkezelés számozott szelvényeit. Ezeknek a dolgoknak az ellenőrzése tehát az illetőknél történik.

Tisztázódott továbbá az is, hogy az 50 leien alatti vásárlások és fogyasztások után bónlapot (notát) kiállítani nem kell. Csak azokat a bónlapokat kell kiállítani, amelyek bélyegkötelezettség alá esnek és az összeg nagysága szerinti 3 százalékos bélyeggel lesznek ellátva.

Adóbizonyságok beszerzése

Ismeretes, hogy a március 4-iki árrögzítési törvény szerint minden kereskedőnek bizonyítványt kell birtania az 1940 évi adómenyiségről. A nemzetgazdasági minisztérium utasítást adott ki, amely szerint az árellenőrzési törvényben foglalt kihágás nem állapítható meg azon a címen, hogy a kereskedő nem szerezte be az évi adóról szóló bizonyítványt. Ez a rendelkezés ideiglenes és csak ott érvényes, ahol az adóhivatalok még nem rporiálták az ezévre szóló adót.

A banati gabonárák. A temesvári piacon a gabonárák a következők: Búza 650 lei, tengeri 560, zab 600, tőkmag 1500, napraforgómag 850 lei. Az árak lemorzsolódnak, a piac csendes, üzletlőtés alig van.

Az első olasz gyarmati kiállítás

Megnyílt az első, olasz gyarmati kiállítás amely bemutatja kétezer éves történelem folyamán az olaszok terjeszkedését a keleti és afrikai gyarmati létesítmények terén. A hatalmas méretű kiállítás a mai olasz nemzetek bátor, céltudatos és fáradhatatlan előretörésének beszédes dokumentuma. Három önálló csoportból áll ez a kiállítás, amelynek első csoportja történelmi jellegű és a gyarmatpolitika fejlődését mutatja be az évszázadok során a Földközi-tengeren és Afrikában. Róma nagyságának gondolatát dicsőíti ez a kiállítási rész. A másik csoport a földrajzi osztály, amely nagyságban és sokoldalúságban felülmúlja a történelmi csoport csodálatos látványait. Ez felöleli az élet minden megnyilvánulását és a végzett munkát Afrikában, Albániában és az Égei-tenger szigetein. Végül a kiállítás harmadik csoportja egy önálló várost alkot. A fajelmélet, az egészségügyi kérdések, a kulturális herendekedések és az olasz gyarmati területek termelési problémái kerülnek itt megvilágításra.

A Banca Nationala heti kimutatása

A Banca Nationala most közzétett hetiki-mutatása szerint az aranybányák április harmadik hetében 77.45 kg. szaranyagot szolgáltatottak be, 11.876.464 lei értékben, amellyel az ércfedezet összege 21 milliárd 907.005 leire emelkedett. A forgalomban levő bankjegyek összege 94 millióval 48 milliárd 751.124.505 leire emelkedett, ugyanakkor a látra szóló kötelezettségek (gírószámlák) végösszege is 35 millióval növekedett, vagyis a bruttó bankjegyforgalom emelkedése 129 millió lei. A fedezeti arány fél ezrelékkal 35.01 százalékra csökkent. A kereskedelmi váltótárca 42.5 millióval 18 milliárd 62.752.736 leire emelkedett, a lombardhitelek összege 213.5 millióval 4 milliárd 694.240.099 leire csökkent. A magángírószámlák egyenlege 320 millióval 7 milliárd 225.686.030 leire emelkedett.

A fiatal méhkirálynő

A virágok milliói tartják az erdőt, mezőt. Az áttelelt méhkirálynő fiainak száma meg sokszorosítva szükségét látja annak, hogy a természet életének fenntartásához sok termékenyítő munkás méhre van szüksége a növényvilágnak. Méhcsalád a lakásának minden kis részét beépítette, bebutorozta sejtépítményével, minden kis sejt cella illatos mézzel, virággal és a fiatal méhnevedék fejlődő bábjaival van megtöltve. A munkás méhek tizezrei tömörülnek a méhlikás minden zugában, az napról napra szűkebbnek bizonyul, amely a méhcsalád életében változást idéz elő, ugynevezett rajzási ösztönt. A méhcsalád több önálló családra tagozódik, azaz rajzik. Az első rajjal mindég az öreg méhkirálynő vonul ki az öreg munkás méhekkel, a további megjelenő rajokkal, ha azok rendes időre jelentkeznek fiatal terméketlen anyák vonulnak ki. Az ilyen kivonult rajokat a méhész befogja és új lakásba helyezi. Az elvonult megszökött rajok új otthon keresve megszoktak telepedni valami oduban vagy más arra alkalmas helyen. Az új lakás elfoglalása után a méhcsalád szorgalmas munkához lát, hogy lakásuk butorzatát, sejtjeit kiépítsék, rendszeres, pontosan beosztott munkát végez minden munkás méh. Közben, ha a királynő még terméketlen az figyel az alkalmas időt a nászrepülésre, hogy azon egész életére egyszer s mindenkorra átessen. Szélcsendes, nem túl meleg nyári napokon szokott ez megtörténni a fiatal méhkirálynőknél, a déli vagy délutáni órákban fönt a levegőben. A figyelő ezt az igen érdekes aktust észreveheti, mert ilyen esetekben a méhcsaládban is bizonyos nyugtalanság észlelhető és a szokottnál nagyobb előjátékokban nyilvánul az meg. A levegőben éles zümmögéssel cirkálnak a herék (az apa méhek), a kijáró nyílás őrei meg sokszorosodnak jelül annak, hogy a méhcsalád életében nagy esemény várható, ami a család egész életére kihat, ennek a nászrepülésnek a sikerétől függ a méhcsalád további sorsa.

A fiatal méhkirálynő megjelenik a kijáró nyílásban ott körül figyelgetve szárnyrakap és a lakás előtt néhány kört leírva alaposan meg figyel a lakása helyét és nyílását, mely után a magasba emelkedik, ahol a herék százai végzik rendes délutáni repülésüket. A királynő mint kitűnő repülő már fönt is cirkál a magasban, ahol karcu alakját már föl is fedezték a herék. Megkezdődik a násztánc, a herék egész csoportja veszi üldözőbe a királynőt, amely most már bent van a repülésének minden formájában. Az üldözők elől a magasba tör, ahonnan hirtelen csigaszzerű repüléssel alá ereszkedik. Villámgyors repüléssel jobbra, balra, vágja magát, gyors köröket leírva iparkodik az üldöző herék gyávábbjait faképnél hagyni. A sok üldöző közül mégis akad egy-egy, aki a királynő bravuros repülésével fölvetta a versenyt és azt nyomon követve, az éther csendes, nyugodt rétegébe emelkedve elérte. A fiatal királynő éppen ezt akarta, hogy a sok ügyes közül is, a legügyesebb, legarratermettebb legyen a párja, mert csak így biztosíthatja fiainak is a szívósságát arra a nagy munkára, amit a természet szent törvénye tőlük megkövetel.

Az idill megtörténte után az anya visszatér fészkebe. A boldog perceket átélte here (apa-méh) pedig holtan a porba hull.

Bíró Pál

Pénzügyi határidők:

MAJUS 25.:

Nyersolaj fogyasztási adójának befizetése.

MAJUS 31.:

A negyedévi adó 5 százalékos kedvezmény-nyel való fizetése.

JÚNIUS 2.:

Lakbérleti szerződészek illetékeze.

JÚNIUS 10.:

Kereskedelmi könyvek lapjai utáni pótbélyeg (laponként 1 leu) befizetése.

JÚNIUS 15.:

Az 1939 évi rendkívüli jövedelemre vonatkozó kimutatás.

JÚNIUS 30.:

A pénzügyi kihágások kedvezményes rendezésének utolsó napja.

A kereskedelmi és ipari adóamnesztia alapján az évi adó százalékanak befizetése.

Kérvény a kereskedelmi és ipari adóamnesztia igénybevitelére.

GYÜMÖLCSTERMELŐKÜZ. Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet vasárnapi számunkban megjelent gyümölcsfavédelmi utasításába sajtóhiba csuszott be. A közlemény vége felé, ahol azt közölték, hogy ha arzénos anyag nem volna beszerezhető, helyette az 1/2% bordói léhez 100 bordói léhez 15 liter mézskénlé főzetet is lehet használni. Figyelem! nem 15 liter, hanem csak 1 liter mézskénlé értendő.

Az olcsó pénz politikája a háboruban

Amennyiben összehasonlításra alkalmas hitelstatisztikák még rendelkezésre állanak — egyelőre csak az egyes országok legfontosabb letéti bankjainak az évvégi elszámolások alkalmával közzétett mérlegeiről lehet szó — megállapítható, hogy az 1938-hoz viszonyított betétállomány a legtöbb országban emelkedett. Ez a jelenség különösen a hadviselő államoknál szembetűnő, megállapítható azonban a semleges országok egy részében is.

A nagybankok betétállományának változása: (A változás 1939. végéig, szemben 1938-al százalékokban). Anglia + 8.4, Belgium — 19.9, Németország + 14.8, Svájc — 0.6, Franciaország + 26.5, Svédország + 10.0, Olaszország + 8.5, Dánia + 2.3, Hollandia — 11.5, Norvégia — 7.1. Belgiumban, Hollandiában, Norvégiában és Svájcban, amint látható, a betétállomány tekintélyes mértékben apadt. Ezeket az országokat a háború egyre fokozódó mértékben elzárta a világpiactól, melyre valamennyien nagymértékben rá vannak utalva, úgyhogy pénzpiacukat kellett igénybevenni, hogy nagymennyiségű készleteket halmozhassanak fel. A hadviselő országokban ezzel szemben az állam pénzügyi szükséglete játszik döntő szerepet. Az egyik esetben a helyzet természetes következménye a bankbetétek csökkenése és a bankhitelek megnövekedése, a másik esetben pedig a háború megindulásakor folyósított állami hitelek, a fogyasztási javak termelésének visszafejlődése, az üzemi berendezések pótlására és kiegészítésére szolgáló beruházások korlátozása, a raktári tartalékok csökkenése stb. következtében a beruházott tőke felszabadítása és így a bankok és takarékpénztárak betétállományának általános emelkedése.

Ebben az új helyzetben az olcsó pénz politikája új jelentőséget nyer. Azok az államok, amelyek az 1929. évi világgazdasági válság következtében az olcsó pénz elvét tették pénzügyi politikájuk alapjává, a leszámítolási kamatlábat a fellendülés idején emelték fel újra. A munkalehetőségek teremtésére irányuló összes intézkedések, amelyeknek a gazdasági élet fellendülésében valamennyi országban, de különösen Németországban döntő szerepük volt, csakis a kamatlábak leszámításával voltak megvalósíthatók.

Anglia a háború megindulásakor ugyan rövid időre felemelte a kamatlábat, nemsokára ezután azonban lépésről-lépésre ismét visszavetette a régi kamatlábhöz. A német hitelezési rendszer az angol példa követése, tehát a leszámítolási kamatláb emelése nélkül is meg tudott felelni azoknak a pénzügyi követelményeknek, melyeket a háború megindulása hozott magával. Az olcsó pénz politikáját a háború alatt már tudatosan folytatták, ez a politika Angliában például az 1924-ben kibocsátott 4½ százalékos államkölcsön konvertálásához vezetett. Ezt a konvertálást azonban nem a pénzpiac helyzete tette szükségessé aminek következtében az angol közönség valóban félreérthetetlen bizalmatlansággal is fogadta azt, miután csupán egy hadiköl-

csön kibocsátásának előkészítését látták benne. Így a kötvénytulajdonosoknak csak kis része jelentkezett a konvertálásra, mely ilyenformán teljes kudarcot vallott. A hadikölcsön kibocsátása egyébként 3 százalékos kamatlábbal csakugyan hamarosan meg is történt.

Németország a kamatláb különböző okokból szükségesnek mutakozó leszámítását fokozatosan hajtotta végre. A helyett, hogy a hosszulejáratú hadikölcsön eszközehez nyuljon, megfelelő a alkalmas időben a leszámítolási- és általános kamatlábat szállította le. Miután a magánleszámítolási kamatlábat az év eleje óta most már harmadszor (mindannyiszor 1/8 százalékkal) le lehetett szállítani, nyilvánvaló, hogy ennek a pénzügyi politikának az ideje elérkezett. A gazdasági életnek a háborús gazdálkodásra való átállítása következtében a pénzforgalom olyan mértékben megnövekedett, hogy a Birodalmi Bank a leszámítolási kamatláb leszámítását már helyénvalónak látta. A központi hitelbizottság, melyben a hitelintézetek összes szervezetei képviseltetik magukat, április 23-án egyhangú határozatban az érvényben volt kamatlábak megváltoztatása mellett döntött. Ezzel a kamatlábak általános szintje, mely éveken keresztül változatlan maradt volt, tekintélyes mértékben csökkent. Legjobban (¾%) az egy hónapra és egy évre szóló hitelek kamatlábát szállították le. A naponként esedékes pénzek kamatlába viszont változatlanul 1, illetőleg 1.1 százaléka maradt. A közönséges takarékbetétek kamatlábát is leszámították. Hogy a takarékbetétek kamatlábcsökkentésének milyen jelentősége van, már az is mutatja, hogy több, mint 25 milliárdnyi tőkét érint. Ennyire rugalmas a hitelintézetekben elhelyezett takarékbetétek összege. Az általános kamatlábcsökkentésnek megfelelően 0.5 százalékkal a bankkamatlábat is leszámították. Ez a körülmény sok üzemi költségvetésére lesz jelentékeny hatással.

Amint Németország példája mutatja, az olcsó pénz politikája a háborúban erőteljes mértékben érvényesül, mégpedig ahogyan eddig megfigyelhető, szükségképpen és következetesen. A szükségszerűsége kétségtelenül az állam szempontjából vált be, melynek elsőrendű érdeke, hogy a háborús hitelek kamatterhe alacsony legyen. Következetességünk az a magyarázata, hogy a pénzforgalomnak a háborús időkben szükségszerűen fellépő megnövekedése (amint ez az 1914—18-as világháborúban kimutatható) a békebeli gazdasági élet magas kamatlábterhet nem tenné indokolttá. Ezzel kapcsolatban kell megemlíteni annak roppant fontosságát, hogy az állami és magángazdaságra egyaránt fontos kamatlábcsökkentést csak akkor szabad megvalósítani, ha ezt a pénzpiac helyzete megengedi. Erre a tapasztalati igazságra — mint ahogy a gyakorlatban bebizonyosodást nyert — Németország nagyobb figyelemmel volt, mint Anglia.

Szabó László dr.

— Kávé tea, hering jött az országba. A legfőbb vámigazgatósághoz arról érkezett jelentés, hogy az utóbbi napokban a constantai kikötőbe több olyan hajó futott be, amely jelentős mennyiségű élelmiszert hozott külföldről. Így többek között 20.000 kg. „Santos” és „Rio” márkájú kávé érkezett. Angliából 300.000 kg. tea, Japánból pedig 40.000 kg. tea jött. Hollandiából 140.000 kg. heringet hoztak. Úton van 34.000 bödön táblaolaj.

— A gabonaexportőrök árúkézfét átveszi a hadsereg. A gabonakivitel felfüggesztése folytán az exportőrök felhatalmazott mennyiségei egyelőre felvevőpiac nélkül maradtak. A belföldi szükségletre a malmok jóidőre ellátták magukat, így az exportőröknek nem volt más hátra, mint olyan kihelyezésről gondoskodni, amely lehetővé teszi befektetett tőkéjük mielőbbi megforgatásának lehetőségét. E célból felajánlották készleteiket a hadseregnek. Egyidejűleg a Gabonaexportőrök Szövetsége közbenjárt a nemzetgazdasági minisztériumnál, hogy a hadsereg az átveendő gabonáért a napi piaci árat fizesse. A szövetség kérésének indokolásában hivatkozott arra, hogy a március 4-iki áruzsora ellen irányuló törvény rendelkezései nem vonatkoznak a mezőgazdasági termékekre.

— A román gazdasági bizottság visszaérkezett Budapestről. I. Gr. Dimitrescu, a nemzetközi kereskedelmi egyemények osztályának igazgatójának vezetésével visszaérkezett a fővárosba az a bizottság, amely Budapesten a kereskedelmi egyezményről tárgyalt. Christu külkereskedelmi miniszter most tanulmányozza a felvett jegyzőkönyvet és a kérésű jelentést.

— A Banktanács ellenőrzi a bankok költség-számláit. A legfőbb banktanács (Consiliul Superior Banca) legutóbbi ülésén rendkívül érdekes ítéletet hozott. Az ítélet nem annyira szigorúságánál, mint inkább elvi jelentőségénél fogva tart. hat számot általános érdeklődésre. A tanács 10.000 lei pénzbüntetéssel sújtotta a „Bihari Bank és Kereskedelmi R. T.”-t, mert túllépte a törvény által előírt évi költségvetést. A banktörvény 24-ik szakasza előírja ugyanis, hogy a bankok adminisztratív költségei nem haladhatják meg az évi forgalom 9 százalékát. A költség-számla mindkét évben jóval túlhaladta a törvény által engedélyezett kilenc százalékot.

(=) A hivatalos devizaárfolyamok. A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai a következők: (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti) 107% felárral: angol font 851.80—873.13, dollár 211.65—216.95, svájci frank 47.40—48.64, holland forint 112.40—115.20, palesztinai font 852.84—874.16, egyiptomi font 873.54—895.38, belgas 35.09—36.02. Devizák 38% felárral: angol font 567.87—582.08, svájci frank 31.53—32.36, francia frank 3.24—3.31, márká 49—50, olasz líra 7.17, (felár nélkül) pengő 26.50—27, (felár nélkül) cseh korona 4.68—4.77, dinár 2.98—3.05. (felár nélkül) török líra 32.

DÉLI HIRLAP
automata telefonszáma: 28-10

SPORT

Az ANEF-stadionban bonyolítják le a Románia B.—Magyarország B. válogatott mérkőzést. Az Országos parancsnokság intézkedésére a múlt vasárnapi válogatott mérkőzést a Venus-pályán játszották le, mert a pályát már előkészítették a június 8-iki magyaránú sportnapre. A labdarugószövetségnek sikerült kieszközölnie, hogy a vasárnapi nemzetközi mérkőzést az ANEF-stadionban bonyolítsák le, mert a szövetség súlyt helyez arra, hogy a mérkőzésnek minél ünnepelesebb külsőt adjon, mivel Magyarország B. csapata ezúttal játszik első ízben a román fővárosban Duna Kupa mérkőzést.

A horvát válogatott győzelme. A horvát válogatott Zágráb válogatott név alatt játszott és 3:0 arányban legyőzte a pozsonyi válogatott együttest. A horvát csapat Zlinben már csak 2:2 arányú döntetlent ért el a kerületi csapat ellen.

Még nem állították össze a válogatott csapatokat. A szövetség és a szövetségi kapitány még nem állította össze a válogatott csapatokat. Szó van arról, hogy Răsinaru helyét Juhász foglalja el, míg Spielmann Boda helyettesíti. Az ifjúsági válogatottban a resicai Opeltz helyett valószínűleg az aradi Mladin játszik középcsatárt.

A legjobb csapatok játszanak a magyarok ellen. A román szövetség egyik képviselője kijelentette, hogy a magyarok ellen a legjobb román csapatok veszik fel a küzdelmet, tekintet nélkül arányszámukra.

A magyarok nyerték a Budapest—Bécs—Budapest kerékpárversenyt. A pünkösdi ünnepek alatt rendezték meg a Budapest—Bécs—Budapest kerékpárversenyt és azt a magyar versenyzők nyerték meg.

Bécs válogatottja legyőzte a berlinieket. Bécs válogatott csapata legutóbb Berlin csapataval mérte össze erejét és azt 4:3 arányban legyőzte.

A National lett Uruguay bajnoka. Uruguay labdarugóbajnokságának döntőjét a National és a Penarol csapatai játszották le és meghosszabbítás után a National 3:2 arányban győzött.

Magyar—román ökölvívómérkőzés. A magyar ökölvívók szombaton mérik össze erejüket a román versenyzőkkel. A mérkőzésre a következő magyar csapatot jelölték ki: Podányi, Bondi, Csapogya, Német, Mándi, Jákics, Szolnoki, Horolya. A román csapatot az ezévi országos bajnokokból állítják össze.

Az osztály sorsjáték május 15-iki húzásának eredménye

Fősorsjegyek: 1.000.000 leit nyert a 87997 számú sorsjegy.

900.000 leit nyert a 17742, 99865 számú sorsjegy.

800.000 leit nyert az 53277, 70412, 85435 számú sorsjegy.

700.000 leit nyert az 5574, 60136, 89945, 99175 számú sorsjegy.

600.000 leit nyert a 39706, 60418, 71361, 76378, 82320 számú sorsjegy.

500.000 leit nyert a 39467, 41934, 53156, 80052, 91534, 97273 számú sorsjegy.

400.000 leit nyert a 712, 5979, 30569, 64471, 81575, 82259, 91789 számú sorsjegy.

200.000 leit nyert a 15956, 30636, 34839, 57096, 78694, 81207, 95473, 95991 számú sorsjegy.

100.000 leit nyert a 2286, 7413, 7534, 14896, 18034, 26392, 28985, 29407, 38298, 39765, 50162, 55835, 58122, 70222, 72586, 72903, 80215, 82610, 96336, 96790 számú sorsjegy.

Végzódések: 2000 leit: 132, 222, 280, 351, 369, 394, 559, 782, 934, 966.

800 leit: 07, 31, 34, 56, 65, 69, 74, 80, 82, 97.

Melléksorsjegyek: 100.000 leit nyertek a következő számok: 126343, 136333, 168054, 171044, 171679, 174907, 181281, 253159, 289494, 299698, 302221, 308153, 348395, 348530, 353069, 384269, 391546, 443115, 446534, 452279, 457931, 465068, 487314, 492357.

Végzódések: 1.000 leit: 0021, 0950, 2500, 6179, 8198, 0404, 1466, 3710, 6416, 8385, 0479, 0482, 0818, 1884, 2141, 2458, 4602, 5259, 5975, 6866, 7448, 8066, 8517, 8902, 9651.

200 leit: 17 és 66.

Rádió

Csütörtök, május 16.

Bucuresti. Radió Románia és Radió Bucuresti. 12: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Hanglemek. 12.50: A rádió szalonzenekara hangversenyez. 13.20: Időjelzés, előadások, művészeti és kulturális hírek, sport. 13.30: A rádió szalonzenekara folytatja hangversenyét. 14.00: Rádió ujság. 14.20: Olasz énekesek hanglemezeiről. 14.40: Táncclemek. 15: Rádióhírek, különféle közlemények. Radió Románia. 19.00: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Tudománykrónika. 19.17: Hanglemek. 19.50: Magyar nyelvű hírek. Radió Románia és Radió Bucuresti. 20.00: Előadás. 20.20: Hanglemek. 20.35: A szimfonikus hangverseny műsorának ismertetése. 20.45: Rádió ujság. 21.00: A Filharmonica zenekar hangversenye. A szünetben (21.40—22.00:) rádióujság, sport. 22.35: Könyvnyű zene hanglemezeiről. 23.45: Francia, német, angol és olasz nyelvű hirszolgalat.

Budapest I. 7.40: Torna. 8.00: Hírek, hanglemek. 11.00: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 13.00: Időjárásjelentés. 13.10: Katonazene. Közben 13.40: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 14.30: Pécsi szerzők magyar nótái. 15.30: Hírek. 17.10: Madárdalos Mecsek. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.00: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15: A pécsi egyetem. 18.35: Énekkari közvetítés a pécsi székesegyházból. 19.10: Közvetítés Zsolnáról. 19.30: Közvetítés a pécsi Nemzeti Színházról. 19.45: Előadás. 20.15: Hírek. 20.25: Orgona hangverseny a pécsi székesegyházból. 20.45: Űnnepi est a pécsi Nemzeti Színházról. 22.40: Hírek időjárásjelentés, hírek szlovák és ruszin nyelven. 23.10: Sárközi Laci és cigányzenekara muzsikál. 24.00: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 1.05: Hírek.

Budapest II. 19.10: Angol nyelvtanítás. 19.45: 19.45: Hanglemek. 21.00: Hírek. 21.25: Közvetítés a Dénes-éteremből. 22.20: Előadás. 22.50: Időjárásjelentés.

Péntek, május 17.

Bucuresti. Radió Románia és Radió Bucuresti. 12: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Hanglemek. 12.50: Dumitrescu Costica és zenekara hangversenyez.

13.20: Időjelzés, előadások, művészeti és kulturális hírek, sport. 13.30: A Dumitrescu zenekar folytatja hangversenyét. 14.00: Rádió ujság. 14.20: Szlav énekesek hanglemezeiről. 14.40: Táncclemek. 15.00: Rádióhírek, különféle közlemények. Radió Románia. 19.00: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Műszaki posta. 19.17: Hanglemek. 19.50: Magyar nyelvű hírek. Radió Románia és Radió Bucuresti. 20.00: Előadás. 20.20: Hanglemek. 20.35: Pillangó kisasszony, Puccini háromfelvonásos dalművének közvetítése. Az első szünetben (21.55—21.55:) rádió ujság. A második szünetben (22.50—23.10:) rádió ujság, sport. 23.45: Francia, német, angol és olasz nyelvű hirszolgalat.

Budapest I. 7.40: Torna. 8.00: Hírek, hanglemek. 11.00: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 12.10: Nemzetközi vízjelző szolgalat. 13: Időjárásjelentés. 13.10: Táncczene. Közben 13.40: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 14.30: Magyar nótákat énekel Lontay-Rajner László, kísérő Csorba Dezső és cigányzenekara. 15.30: Hírek. 17.15: Híres magyar iskolák. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.00: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15: A rádió szalonzenekara. 19.00: Előadás. 19.30: Hanglemek. Közben 19.50: Sportközlemények. 20.15: Hírek. 20.25: Árva Pál gazdasága. Rádió hangjáték. 21.00: Előadás. 21.05: A Magyar—Jugoszláv Társaság Liszt—Hubay hangversenyének közvetítése. A szünetben (22.15:) hírek. Utána kb. 23.20: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven, időjárásjelentés. 23.40: Táncclemek. 24.00: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.20: Mursi Elek cigányzenekara muzsikál. 1.05: Hírek.

Budapest II. 20.30: Gyorsíró tanfolyam. 21.00: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. 21.20: Hanglemek. 22.35: Időjárásjelentés. 22.40: Beszkárt zenekar.

Szombat, május 18

Bucuresti. Radió Románia és Radió Bucuresti. 12: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Hanglemek. 12.50: Havai zenekar hangversenyez. 13.20: Időjelzés, előadások, művészeti és kulturális hírek, sport. 13.30: Suchici Doina akkordeon számokat ad elő. 14.00: Rádió ujság. 14.20: Angol és amerikai énekesek hanglemezeiről. 14.40: Országőrök órája. 19.00: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Színházi és filmkrónika. 19.17: Hanglemek. 19.50: Magyar nyelvű hírek. Radió Románia és Radió Bucuresti. 20.00: Előadás. 20.15: Jazz zenekar hangverse-

nyez. 20.45: Rádió ujság. 21.00: A rádió postája. 21.15: A jazz zenekar tovább játszik. 22.10: Rádió ujság, sport. 22.30: Román táncok és dalok hanglemezeiről. 23.45: Francia, német, angol és olasz nyelvű hirszolgalat.

Budapest I. 7.40: Torna. 8.00: Hírek, hanglemek. 11.00: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 12.10: Nemzetközi vízjelző szolgalat. 13.00: Időjárásjelentés. 13.10: A postászenekar hangversenyez. Közben 13.40: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 14.30: Hanglemek. 15.30: Hírek. 17.20: Mesedélután. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.00: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15: Ember Nándor zongorázik. 18.45: Póstműszaki tanácsadó. 19.15: A régi pesti vursth muzsikája, zenés hangulatkép. 20.15: Hírek. 20.25: Bura Sándor cigányzenekara. 21.00: Északiak, dráma 3 felvonásban. 22.40: Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és ruszin nyelven. 23.10: Magyar és külföldi táncclemek. 24.00: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 1.05: Hírek.

Mozi

MUSOR

Csütörtökön, május 16-án:

APOLLÓ: Oz, a csodák csodája (angol film.)
CAPITOL: A Vörös tenger titka (Harry Baur. Francia fil.)

SCALA: Egy mámoros báli éjszaka (német film.)

CORSO: Graham Bell, a telefon feltalálója (angol film.)

GYÓGYSZERTARAK ÉJSZAKAI SZOLGÁLATA:
Csütörtökön, május 16-án a következő gyógyszer-tárak tartanak éjszakai szolgalatot:

Belvárosban a Libertatii téren levő Jahner Carol gyógyszer-tár.

Gyárvárosban a Badea Cartan téren levő Maszalts gyógyszer-tár és a Stefan cel Mare uccában levő Zeiner gyógyszer-tár.

Erzsébetvárosban az Axente Sever téren levő Roxin gyógyszer-tár.

Józsefvárosban a Preyer uccában levő Ungváry gyógyszer-tár.

Mehalában a Corvin gyógyszer-tár és Újkisodán Panajoth Ernő gyógyszer-tára állandó éjszakai szolgalatot tartanak.

TENGEREK RABJA

Irtta: RÉVAY GÉZA

A Déli Hírlap eredeti regénye.

Utánnymás tilos.

László aztán még ácsorgott, elnézegetett a város felé és töprengett azon, vajjon bűn volt-e az a hazudozás. Nem tudta eldönteni, de a hótakaró alatt szunnyadó hajó, a magányosan hunyorgó lámpa fényköréből mintha mosolyogva, hálásan csillogtak volna feléje azok a gyermekszemek.

AZ ÖREG HAJÓ

Az Északi tengernek, a Keleti tengernek minden hulláma, minden kis part-részlete ismerős volt már. Hónapokig járkáltak ugyanazon az utvonalon... Tallin, Reval, Memel, Rotterdam, Hamburg, Antwerpen között.

A tántorgó kis hajón, amely minden szélreduzésre táncolni kezdett — bizony nem volt élvezet az utazás. Ha Fersen kapitány örökös jókedélyével és rengeteg optimizmusával nem tartja bennük a lelket, talán már régen megszöktek volna.

Belefásultak az emberek az ivásba is. Az is csak addig volt jó... amíg új volt, amíg végig nem kóstoltatták valamennyi palackot és minden kis hordó tartalmával meg nem ismerkedtek.

Fersen volt az egyetlen, aki nem ivott. A szesz hajó óriás kapitányának a torkán soha nem ment le egyetlen korty szesz ital sem. Talán attól volt olyan jókedvű mindig... Vagy pedig, mert úgy gondolkodott, hogy valakinek józannak is kell maradnia.

Az áru-átvitel és átadás pénzköteges-revolveres romantikája is vesztett érdekességéből, azt inkább csak önmagukkal hitgették el, hogy az a régi jó csempész-Idők ittmaradt varázslatos csökevénye.

Nem ment azért mindig egész simán az „üzlet”. Egyszer eltévedtek a három-mérföldes zónán belül s mikorra észbekaptak, az egyik őrhajó elvágta a visszavonulási útját, a másik meg szélesebben tartott feléjük. Szerencsére alig volt már valami kevéskorra a hajón.

— Fel a hordókat — rikkantotta Fersen — be-

ütni a fenekét és a vízbe vele! De gyorsan... mert becsuknak!

Ment is úgy, mint a karikacsapás, azt a negyven egynéhány hordót pillanatok alatt lyukasztották ki, a hajó értelmetlen nagy köröket irt le a vízben és kétoldalt kicsiket csobbanva hullottak a vízbe az üres hordók.

— Halló Capitan! — üvöltötte az időközben odaérkezett őrhajó vezetője — most megfogtunk!
— Meg bizony, — nevetett vissza Fersen kapitány — juj de félek!

Percek alatt elárasztották a hajócskát a fináncok.

— Hát mit iszunk kapitány?

— Vízet... természetesen vizet, vagy legfeljebb teát, de azt is csak citromlével... Ha tetszik, — tette hozzá gonosz kis mosollyal a kapitány.

A fináncok nem akartak hinni, áttartak mindent, még az olajos kannákba is beleütötték az orukat, hegyesvégű vasbotjaikkal beledöfték a szalmazsákokba — de biz ott sem volt semmi.

— Vizszontlításra urak — bucsuzott a hosszú kapitány — aztán legközelebb több szerencsét! Jobb is lehetne az az állami motor abban a vacak csónakban, — gumyolódott velük.

Hát ezt megszűntek. A megbízó nem fog éppenséggel tombolni az örömtől, ha majd meghallja, hogy a drága gint és whyskit a halak részegítésére szánták, de hát mégis csak fontosabb volt az, hogy a hajót el ne kobozzák és személyzetét le ne ültesék néhány hónapra.

Attól félt László leginkább, hogy a tengerész könyvébe be találnak írni valami olyan csunya-ságot, hogy: „Csempészésért büntetve” — vagy más efféle.

Akkor már unta is erősen azt az örökké imbolygó dióhéjat, amely annyira nem hasonlított eddigi hajóhoz. Május felé is járt már az idő, a nap egyre jobban a fejük felé sétált, egyre merőlegesebben pazarolta rájuk milliónyi jótékony, meleg sugarát. Olyankor nem csuda, ha megbomlik az emberekben valami és megolvad a szívük köré kérgesedett hosszú téh fagyok kékemény jégpáncélja is... Lászlónak is nagyon mehetnékje támadt, pedig a Star-on jó dolga volt, nem is hiányzott semmije — mégis érezte, hogy mennie kell.

Menni... csak magáért a továbbmenésért, csak hogy más legyen, valami újabb legyen... új partok,

más tengerek és ismeretlen kikötők fussanak eléje. Új arcok, új szemek... soha nem látottak... csak hogy fürdesse a szeméit bennük és a friss benyomások öljék el benne a régi, többé-kevésbé rossz emlékeket.

De a szabadulás nem ment olyan könnyen, mint ahogyan azt szeretne volna.

Fersen nagyon megszerette a fiút és az unalmas álldogálásokat együtt töltött órái alatt csodálatos, kacsalábon forgó jövő-kastélyt szövögetett vele a mesék hajszálnál vékonyabb szálaiból.

— Hogy ő, már mint Fersen — mesélte — szabadságra megy. A tulajdonossal majd elintézi, hogy két hónapig ő, László járkáljon a hajóval... Huszonöt fontot kap és százalékos részesedést... felmegy negyven fontra mindenestől, nyolcszáz márka nem megvetendő összeg... Két hónap nagy idő, hát-ha beállítanak még egy hajót, talán sikerül valamelyik kikötőben levizsgáznia, aztán hajrá! Elég lesz egy-két esztendeig cipelni a pálinkát... Utána mehet haza, pénzzel bőségesen megrakodva!

László nem állt kötélnek. Pedig csábította az önállóság. A kisértés napjaiban hatalmas arany-márka hegyekkel álmódott, valaki ült a pénzhalom tetején... valaki... csak az arcát nem látta, nem tudott ráismerni... de tudta, hogy elérhetetlen magasságban van tőle.

Nem hagyta magát. Mikor meg összeszámolta tengeren töltött hónapjait és rájött, hogy huszon-négy hónapja letelt már, hogy mehetne haza... akkor már nem volt maradása.

Revalban kapta meg Gloupachek levelét. A borítékon vagy tizféle bélyegző, Antwerpentől kezdve végigjárta a levél valamennyi kikötőt, konzulátuson heverészett... míg eljutott László kezéhez.

Abban irta Gloupachek, hogy az Angelica elsüllyedt. Mindenki megmenekült, de az öreg hajó, a melyet tulságosan kihasználtak az emberek, nem bírta tovább a hajszát... és szép csendesen lekóválygott a többi megrokkant, elphint hajó mellé.

Furesán szorongó volt az az óra, amikor László olvasta a levelet. Mintha látta volna azt a vén hajót, amelyik másfél esztendőn át hurcolta a világot között hőmpölygő tengereken... Átszaladt előtte minden, amit valaha hallott róla — emlékezett.

(Folytatjuk)

A SZERVEZETUNKBEN napról-napra halmozodnak fel a mérgek

És mi élünk, anélkül, hogy védekeznénk ezen baj ellen. A betegségek lassan kifejlődnek szervezetünkben és azt alássák. Amikor észreveszük a bajt, már nem tudunk azon segíteni.

Mennyire helyesebb, ha minden nap eltávolítjuk ezen mérgeket, amiáltal megőrizzük magunkat ezer és ezer fenyegető veszélytől, amelyek közül a legismertebbek a reuma, a csúsz, a köszvény, az ekzéma, az elhárjasodás, az asztma, az ischiás, az aranyércsomók, az arteriosklerosis, vértulások és a gutaütés.

Ha minden hónapban tíz napos URODONÁL kurát tart, szervezetéből eltávolodik a húgysavmereg, szervezete pedig felfrissül. Ne hanyagolja el tehát ezen bölcs elővigyázatosságot.

URODONAL

meggátolja a szervezet megmérgezését.

Kapható gyógyszerárakban
és drogériákban.

BEJEGYZETT CIKK.
CHATELAIN GYÁRTMÁNY

Nyári komplé: könnyű kabát imprimé ruha

Az idén a természet lerázta a szabályok béklyóit. A télen állandó havazással, fagyhullámokkal és hosszú hónapokon át tartó hideggel keserített el bennünket, most pedig — talán, hogy kiengeszteljen — májusban idevarázsolta a tavaszt.

A két darabból: hosszú kabátból és nyári ruhából álló komplé egyike a legpraktikusabb öltözékeknek. Könnyű, jó szabású kabátját egész nyáron

délelőtt, délután és este hordhatjuk. A kabát alá pedig különböző ruhákat: imprimé, egyszínű selymet és szövetet viselhetünk.

A nyári komplé kabátok anyaga egészen könnyű szövet, vagy nehéz, nem gyűrődő és nem nyúló selyem. Többnyire sötét színekben készülnek — fekete, sötétkék — de szép a középkék, esetleg a bois de rose, vagy a fáradt rózsaszín is. Szabásuk

franciás, derékban testhez simuló, lefelé bővülnek, kis, elől megkötött övvel, vagy gombbal csukódtak, kihajtójuk nincs, nyakban magasak; tűzés, idegen pánt, sál és virág a díszük. A komplé kabát mindig egy gondolattal hosszabb, mint az alája készült ruha, tehát kérem a ruha ne lógjon ki alul!

A kabáthoz készülő ruha már nem szigorúan angolos — mint a koratavaszi sötét szövet- és selyemruhák — hanem a könnyű anyaghoz alkalmazkodva, könnyed, vidám, fiatalos, franciás. Az anyaga lehet színpompás imprimé, de lehet egyszínű, lágyan omló selyem, vagy könnyű szövet.

Ma egy nagyon elegáns komplé kabátot és két hozzávaló ruhát mutatunk be.

I. Középkék komplé kabáthoz való egyszínű nyári ruha. Anyaga egészen könnyű szövet, vagy lágyan omló selyem. Középkék kabáthoz szép a világoskék, a bois de rose és a fáradt rózsaszín, esetleg még a világosszürke. Eredeti még a felsőrészen a beállított mellényszerű megoldás; ez simán fekszik, de körülötte ráncolt az anyag. Az ujj és a szoknyába betett rész is ráncolt. Az öv és a szalagszorító készíthet a kabát színében, de lehet a ruha és a kabát anyagából kombinált.

II. Nyári imprimé ruha. Ezeknél a ruháknál minden az anyag szépségétől függ. A kirakatok tele vannak gyönyörű imprimékkel. Válasszunk szép, izléses anyagot és akkor a ruhák is nagyon szépek lesznek. Ezt a modellt a nyakon, az ujjakon és a csipőnél húzás (raffolás) díszíti. Szoknyája harangszabású, felsőrésze enyhén ráncolt. A feltűzött csinált virág a kabát színének megfelelő.

III. Nagyon szép vonalú könnyű komplé kabát, középkék vagy fekete színben. Anyaga könnyű szövet vagy gyapjú-zsorszett. Igen előnyös a szabása. Elöl kis övvel csukódik. Két virággal díszítjük.

A. M.

Ciano és Francais Poncet tanácskozással

Párisból jelentik: Ciano gróf külügyminiszter és Poncet francia nagykövet hétfőn hosszabb megbeszélést folytattak, amelynek során a francia nagykövet visszautasította a Pietro Machi jelentésében felsorakoztatott adatokat a szövetségesek blokádját illetően. A Havasiroda jelentése szerint a megbeszélések során a francia nagykövet dokumentumokkal igazolta álláspontjának helyességét.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az apróhirdetések díja előre fizetendő

LEVELEZÉS és HÁZASSÁG a törvényes intézkedések miatt nem közölhető. Vastag betűvel szavanként kettő lei, legkisebb apróhirdetés húsz lei. Minden Vastag betűvel legkisebb apróhirdetés 15 szóig 30 lei, minden további szó kettő Bratianu 3 Telefon: 28—10. II. kerületben: Popovici trafik, Piata Badea Cartan Calea Dorobantilor 2. III. kerületben: Flauder trafik, Piata Lahovari IV. kerületben: Vass trafik, Piata Dragalina 6. Telefon: 45—06. — Wittek trafik Bulevardul Regele Carol 51. — Galgóczy trafik Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45—13.

Alkalmazás

Mindenes bejárónót éves bizonyítványokkal azonnalra keresek I. kerület Lulev. Reg. Ferdinand 1/b. ajtó 10. 968

Utazót gépszakmában, agilit, nyelvismertekkel keres. Ing. Schedivetz, Timisoara IV., Str. Bratianu 39. 976

A temesvári magyar népközösségi iroda intelligens, komoly tisztviselőt alkalmaz. Magyar, román és német nyelv kifogástalan tudása és levelezése, valamint gyorsírás feltétlenül szükséges. Bővebb felvilágosítás a Magyar Népközösség irodájában (Bul. Regina Mária 8.) kapható, ahová május 25-ig az iratok benyújtandók. 992

Allást keres

Házvezetőnek menne intelligens leány, magános személyhez, lehet vidékre is. Cím Ruszmir Máriánál IV., Str. Văcărescu 10. 986

Lakás

Öt szobás nagyon szép modern első emeleti lakás június 1-től kiadó. Tudor Vladimirescu 7. Telefon: 29—33. 987

RenDES űrlakónak! Ha mai viszonyokhoz mérten előnyösen és szépen akar lakni, nézze meg IV. Str. Vladimirescu 18 szám alatti 4 szobás, hallos egész első emeletet elfoglaló, ki-mondott űrlakásomat, amely augusztus 1-re kiadó. 917

Kiadó kétszobás lakás június 1-re, Timisoara II. Str. Prota Traila 4 sarak. 978

A Temesvári Bank épületében modern 5 szobás lakás kiadó. Bővebbet a Temesvári Bank házközvetőségénél. 830

Állás-velet

Alig viselt legfinomabb szövetből készült világosszürke nyári öltöny 2200 lei, átmentí felöltő 1800 lei, selyembé-tű zsakett öltöny 1200 lei, magas férfitermetre eladó, ugyancsak 42 sz. cipő, fehérnemű és nyakkendők. Gyár-város Str. Titu Maiorescu 11. Délelőtt 10—1-ig délután 4—7-ig. 983

Traktorokat, gőzgepeket, cséplőket, motorokat, hengerekéket és herefejtőket azonnaira szállítok. Ing. Sche-divetz, Timisoara IV., Str. Bratianu 39 szám. 961

Dura elem L-t 15! Super elem patent 15 lei. Cristal elem 14 lei. Rádióhall-gatóknak engedmény. Veszek: használt kerékpárt, varrógépet és gyer-mekkoszt „Motorica” Arad. 214

Különjele

2 1/2 hold lucerna haszonbérbe kiadó. Dékány Lajos Újszentes. 991

Se aduce la cunostinta Onor. Pub-licului că pe ziua de 12 Maiu a. c.

sa deschide

PLAJA

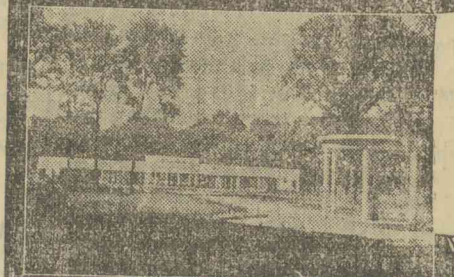
(Strandul) Comunal

Abonamente si bilete la Casseria Strandului.

Biletele de tranvai sunt valabile si la intoarcere, numai stampilate.

Directiune SET

BĂILE LIPOVA - BANAT

Gyógyít: érelmesze-dést, szív, vérnyomás, reuma, idegrendszer, máj és vese, vérsze-geny és női bajokat.

Szezón:
május 1-től
október 15-ig